

HYVINVOINTIALUEELLE SIIRTYMISEN VAIKUTUKSET JÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN – LAPIN MAAKUNTA

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry

Auvinen Petra Emilia

Opinnäytetyö

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi

2024

Tekijä	Petra Emilia Auvinen	Vuosi 2024
Ohjaaja(t)	Timo Marttala Seija Järvi	
Toimeksiantaja	Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry	
Työn nimi	Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutukset järjestöjen toimintaan – Lapin maakunta	
Sivumäärä	64 + 18	

Opinnäytetyöni aiheena oli hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutukset järjestöjen toimintaan Lapin maakunnassa. Aihe on ajankohtainen, koska hyvinvointialueet ovat olleet toiminnassa vuoden 2023 alusta lähtien.

Tutkimuskysymyksenä oli: Miten hyvinvointialueelle siirtyminen on vaikuttanut järjestöjen toimintaan? Tutkimuskysymykseen etsittiin vastauksia vertailemalla saatuja tutkimustuloksia vuosina 2018 ja 2021 tehtyihin vastaavanlaisiin järjestökyselyihin. Tutkimustuloksia vertailemalla voitiin konkreettisesti nähdä, onko hyvinvointialueelle siirtymisellä ollut vaikutusta järjestöjen toimintaan millään toiminnan osa-alueella.

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena, jossa käytettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineistonkeruu toteutettiin Webropol-kyselytutkimuksena. Kyselylinkki toimitettiin sähköpostitse kaikille Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen ylläpitämässä järjestörekisterissä oleville Lapin maakunnassa toimiville yhdistyksille ja järjestöille. Tutkimuksen luotettavuutta parannettiin käyttämällä triangulaatiota, jolloin strukturoitujen kysymysten lisäksi käytettiin strukturoimattomia vastausvaihtoehtoja. Avointen vastausten analyysimenetelmänä käytettiin teemoittelua.

Keskeisinä havaintoina opinnäytetyössäni nousi esiin, että järjestökentällä ei ole tietoa hyvinvointialueeseen tai siihen liittyvän yhteistyön eri muodoista tai mahdollisuuksista. Näin ollen hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutukset ovat hyvin pieniä, tarkasteltiin tilannetta sitten taloudellisten resurssien, käytännön järjestötoiminnan tai yhteistyön näkökulmista.

Järjestöjen ja kuntien välinen yhteistyö on vakiintuneella pohjalla, mutta järjestöjen väliseen yhteistyöhön ja sen järjestämiseen järjestöt kokivat tarvitsevansa ulkopuolista apua ja tukea. Lisäksi tietoisuus kuntien järjestöyhdyshenkilön ja järjestöjen yhteistyöryhmistä oli järjestökentällä vielä

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi

Opinnäytetyön tiivistelmä

vähäistä. Myös Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunnettavuus oli järjestökentän toimijoiden vastausten perusteella heikko.

Avainsanat järjestötoiminta, hyvinvointialueet, soteuudistus, Lapin maakunta

Abstract of the thesis

Author	Petra Emilia Auvinen	Year 2024
Supervisor(s)	Timo Marttala Seija Järvi	
Commissioned by	Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry	
Title	The effects of moving to a welfare area on the activities of organizations – The province of Lapland	
Number of pages	64 + 18	

The topic of my thesis was the effects of the transition to the welfare area on the activities of organizations in the province of Lapland. The subject is topical because the welfare areas have been in operation since the beginning of 2023.

The research question was: How has the transition to the welfare area affected the activities of organizations? Answers to the research question were sought by comparing the research results obtained with similar organization surveys conducted in 2018 and 2021. By comparing the research results, it was possible to concretely see whether the transition to the welfare area had an impact on the organizations operations in any area of operation.

The thesis was carried out as a survey using a quantitative research method. Data collection was carried out as a Webropol survey. The survey link was sent by e-mail to all associations and organizations operating in the province of Lapland in the register of organizations maintained by the Lapland Social and Health Security Association. The reliability of the study was improved by using triangulation, whereby unstructured answer options were used in addition to structured questions. Thematic analysis was used as the analysis method of the open answers.

As a key observation in my thesis, it emerged that there is no information in the field of organizations about the welfare area or the different forms or possibilities of cooperation related to it. Therefore, the effects of moving to the welfare area are very small, whether the situation was examined from the perspectives of financial resources, practical organization activities or cooperation.

The cooperation between organizations and municipalities is on a well-established basis, but the organizations felt that they needed external help and support for mutual cooperation between organizations. In addition, the awareness of the municipalities' organization liaison person and cooperation

Social Services
Bachelor of Social Services

Abstract of the thesis

groups of organizations was still low in the organization field. According to the operators in the organization field, the recognition of Lapland's provincial organization advisory board was also weak.

Keywords organizational activities, welfare areas, Sote Reform,
Lapland province

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	8
2 LAPIN SOSIAALI- JA TERVEYSTURVAYHDISTYS RY.....	10
3 LAPIN MAAKUNNAN JÄRJESTÖTOIMINTA.....	12
3.1 Lapin maakunnalliset järjestötutkimukset.....	12
3.2 Järjestötoiminta.....	13
3.3 Järjestöjen ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö.....	14
3.4 Järjestöjen ja kuntien välinen yhteistyö.....	15
4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSKYSYMYS.....	17
4.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymys.....	17
4.2 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä.....	18
4.3 Eettisyys ja luotettavuus.....	22
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	25
5.1 Yhdistyksen taustatiedot.....	26
5.1.1 Yhdistyksen kotipaikka.....	26
5.1.2 Yhdistyksen toiminta-alue.....	28
5.1.3 Yhdistyksen pääasiallinen toimiala.....	28
5.2 Yhdistyksen määrällisiä tietoja.....	29
5.2.1 Yhdistyksen jäsenmäärä.....	29
5.2.2 Jäsenmäärän muuttuminen viimeisen viiden vuoden aikana.....	30
5.2.3 Vapaaehtoisten määrä viimeisen vuoden aikana.....	31
5.2.4 Vapaaehtoisten määrän muuttuminen viimeisen viiden vuoden aikana.....	32
5.2.5 Yhdistyksen palkatut työntekijät.....	32
5.2.6 Yhdistyksessä kokoaikaisesti työskentelevät palkatut työntekijät vuonna 2023.....	33
5.2.7 Yhdistyksessä osa-aikaisesti työskentelevät palkatut työntekijät vuonna 2023.....	34
5.2.8 Talouden kokoluokka: Yhdistyksen kokonaiskulut edellisessä tilinpäätöksessä.....	35
5.2.9 Yhdistyksen toiminnan rahoittaminen.....	36
5.2.10 Onko yhdistys hakenut ja/tai saanut avustuksia kunnalta vuonna 2023.....	37
5.2.11 Yhdistyksen kunnalta saaman avustuksen määrä.....	38
5.2.12 Aikooko yhdistys hakea avustusta kunnalta jatkossa.....	38

5.2.13 Kunnan järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittäminen.....	39
5.2.14 Onko yhdistys hakenut ja/tai saanut avustuksia hyvinvointialueelta	39
5.2.15 Yhdistyksen hyvinvointialueelta saaman avustuksen määrä.....	40
5.2.16 Aikooko yhdistys hakea avustusta hyvinvointialueelta jatkossa.....	40
5.2.17 Hyvinvointialueen järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittäminen.....	41
5.2.18 Yhdistyksen käytössä olevat pysyvät toimitilat.....	41
5.2.19 Yhdistyksen toimitilojen sopivuus ja riittävyys.....	42
5.2.20 Yhdistysten toimitilojen yhteiskäytön kehittäminen.....	43
5.2.21 Yhdistyksen toiminta terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä.....	44
5.3 Yhdistysten yhteistyö.....	46
5.3.1 Kuinka paljon yhdistyksellä on paikallista yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa.....	46
5.3.2 Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunnettavuus ja kehittämiskohteet.....	47
5.3.3 Käyttääkö yhdistyksenne Lähellä.fi-palvelua?.....	48
5.3.4 Yhdistyksen toiminnasta ilmoittaminen muualla kuin Lähellä.fi-palvelussa.....	49
5.3.5 Lähellä.fi-palvelun käyttöönotto yhdistyksen toiminnasta tiedottamisessa.....	50
5.3.6 Yhdistyksen yhteistyö julkisten toimijoiden kanssa.....	51
5.3.7 Yhdistyksen yhteistyö kunnan kanssa.....	52
5.3.8 Kunnan järjestöyhdyshenkilö.....	53
5.3.9 Kunnan järjestöjen yhteistyöryhmä ja sen tarpeellisuus.....	53
5.3.10 Yhdistyksen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa.....	54
5.3.11 Yhdistysten ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittäminen.....	55
5.4 Yhdistyksen toiminnan kehittämistarpeet.....	56
5.4.1 Yhdistyskentän keskeiset kehittämiskohteet Lapissa.....	56
5.4.2 Yhdistysten tarvitsema tuki yhteistyökentän kehittämiseksi.....	56
5.4.3 Yhdistyksen tarvitsema ulkopuolinen apu.....	57
5.4.4 Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutus järjestön toimintaan.....	58
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	59
LÄHTEET.....	62
LIITTEET.....	64

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheen sain Lapin ammattikorkeakoulun kautta, johon Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen järjestökoordinaattori oli ollut yhteydessä ja tiedustellut mahdollisuudesta, että ammattikorkeakoulun oppilas tekisi opinnäytetyönään heidän yhdistykselleen kyselytutkimuksen, jolla kartoitetaan hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksia järjestöjen toimintaan. Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksellä on tarve maakunnan laajuiselle järjestökyselylle, mutta heiltä puuttui tutkimustulosten ja -vastausten käsittelijä ja analysoija.

Lapin maakunnan laajuinen järjestökysely toteutettiin alkuvuodesta 2024 niin, että kyselylomake lähetettiin tammikuussa Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen järjestö- ja yhteistyökumppaneille. Kyselylomakepohja oli suunniteltu valmiiksi, mutta se vaati muokkaamista lopulliseen muotoonsa sekä viimeisen tarkistuksen ennen lähettämistä.

Opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen muodostavat aiheeseen liittyvät tutkimustulokset, jotka saadaan Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen vuosina 2018 ja 2021 toteuttamista vastaavanlaisista tutkimuksista sekä aiheeseen liittyvät artikkelit ja kirjallisuus. Tietoperustana käytetään myös järjestöjen osallisuutta ja roolia sote-palveluiden tuottajana yhteistyössä sekä kunnan että hyvinvointialueiden kanssa. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmän kuvauksessa esitellään teoriapohjalta myös kvantitatiivisen tutkimusmenetelmää ja siihen liittyviä käsitteitä.

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys haluaa saada ajantasaista tietoa hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksista järjestöjen toimintaan. Aihe on mielenkiintoinen ja ajankohtainen, koska hyvinvointialueelle siirtymisestä on aikaa sen verran, että muutosvaiheen ongelmat ovat jo jääneet taakse, mutta kuitenkin siirtymävaiheesta on kulunut vasta vuosi, jolloin siirtymisestä aiheutuneet muutokset ja niiden vaikutukset ovat aihealue, josta ei ole saatavilla kovinkaan paljon tutkimuksellista tietoa.

Aiheen rajaus muotoutuu järjestöjen sijainnin kautta, joille kyselytutkimus lähetetään eli Lapin maakunnan laajuisesti. Kyselytutkimukseen otetaan mukaan kaikki Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen yhteystietoihin perustuvat jäsenjärjestöt ja yhteistyökumppanit. Kysely on tarkoitettu kaikille Lapissa toimiville järjestöille, yhdistyksille ja seuroille toiminnan sisällöstä,

kohderyhmästä tai toiminta-alueesta riippumatta. Kyselytutkimuksen tavoitteena on muodostaa mahdollisimman kattava yleiskuva Lapin järjestökentästä, sen nykytilasta ja järjestöjen toiminnasta hyvinvointialueella. Nyt toteutettavan kyselytutkimuksen tuloksia on vertailtu aikaisemmin tehtyihin vastaaviin tutkimuksiin, jotta hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksista järjestöjen toimintaan saadaan realistinen ja kokonaisvaltainen kuva.

2 LAPIN SOSIAALI- JA TERVEYSTURVAYHDISTYS RY

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen toimintaperiaate on edistää kansalaisten hyvinvointiin liittyvää sosiaali- ja terveysturva- ja terveyspolitiikkaa huomioiden alueelliset näkökohdat. Yhdistys kehittää alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä sosiaali- ja terveysturva- ja terveyspolitiikan yhteistyötä, tekee selvityksiä ja aloitteita sekä edistää viestintää, julkaisutoimintaa, kehittämistoimintaa, harjoittaa tutkimustoimintaa ja antaa neuvontaa. Lisäksi yhdistys edistää kansalaisjärjestöjen ja julkishallinnon yhteistyötä ja alalla toimivien keskinäistä vuorovaikutusta. Yhdistys lisää osaamista ja tuottaa tietoa järjestämällä alueellisia, maakunnallisia ja kansallisia koulutuksia. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys 2024c.)

Yhdistyksen toiminnan perusta on tasa-arvoisen ja sosiaalisten perusoikeuksien toteutumisen edistäminen sekä kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen. Yhdistyksen tavoitteena on kansalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen, jota yhdistys toteuttaa tukemalla Lapissa toimivien sosiaali- ja terveysturva- ja terveysjärjestöjen toimintaa. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys 2024c.) Esimerkiksi Lähellä.fi-verkkopalvelukokonaisuus, jota Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys koordinoi, on valtakunnallisesti ja alueellisesti toimiva verkkopalvelu, joka kokoaa järjestöjen ja yhteisöjen tuen, toiminnan ja tapahtumat. Lähellä.fi-palvelu on järjestöille ja yhteisöille maksuton viestintäkanava. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys 2024a.)

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys on toiminut jo yli 70 vuotta, mutta nykyisen nimensä se sai vuonna 2006, jolloin nimi yhdenmukaistui Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton kanssa. Nimi viittaa näkemykseen, jossa sosiaalinen ja terveydellinen hyvinvointi liittyvät toisiinsa. Yhdistys kehittää Lapin järjestörakennetta sosiaali- ja terveysturva- ja terveysjärjestöjen toimintaa tukemalla järjestöjä niiden perustehtävässä. Järjestökentän toiminnan ja kansalaisten hyvinvoinnin tiedontuotannon lisäksi järjestötoiminnan tunnettavuuden lisääminen ja toiminnan vaikutusten esiintuominen ovat Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen keskeisimmistä päämääristä. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys 2024b.)

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys tekee yhteistyötä monen eri toimijan kanssa. Näistä suurimmat toimijat ovat Lapin liitto, Lapin hyvinvointialue, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ja Aluehallintovirasto. Yhteistyökumppaneina toimivat myös Lapin maakunnan kunnat, monet eri valtakunnalliset sekä alueelliset järjestöt, oppilaitokset ja kehittämishankkeiden toimijat. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys 2024d.)

3 LAPIN MAAKUNNAN JÄRJESTÖTOIMINTA

3.1 Lapin maakunnalliset järjestötutkimukset

Maakunnallisen järjestötiedon tuottamisen tarve tuli esiin jo vuonna 2008, jolloin aloitettiin Lapin maakunnan järjestörakenteen suunnittelu. Uudelleen järjestötiedon tarpeen merkitys korostui Lapin maakunnallisen järjestöstrategian laadinnan yhteydessä, jolloin järjestöneuvottelukunnan alaisuuteen perustettiin vuonna 2015 kaikille avoin tiedontuotannon verkosto. Verkoston työskentelyyn on osallistunut järjestöjen, Rovaniemen kaupungin, Lapin yliopiston ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen edustajia. (Ahola 2019.)

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys sai vuonna 2016 RAY:n rahoituksen hankkeelle nimeltä Järjestötieto järjestykseen, joka toteutettiin vuosina 2016-2018. RAY tunnetaan nykyään nimellä STEA. Tämän hankkeen myötä kerättiin ja toteutettiin Lapin maakunnan ensimmäinen maakunnallinen järjestökyselytutkimus. Ensimmäisen toteutetun maakunnallisen järjestökyselyyn liittyvän yhteystietojen keräämisen myötä muodostui myös Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen ylläpitämä Lapin alueen järjestörekisteri. (Ahola 2019.)

Vuosina 2016-2018 toteutettu järjestötutkimus on ollut yhtä laaja kuin nyt opinnäytetyönä toteutettava kyselytutkimus. Järjestötiedon tutkiminen ja kerääminen järjestöjen näkökulmasta on tärkeää, mutta toteutuksen kannalta se on haasteellista. Tiedon kerääminen mahdollisimman monelta järjestöltä on vaikeaa ja aikaavievää. Alueellisen tiedon kerääminen soveltuukin tästä syystä maakunnallisesti toimivalle verkostojärjestölle, kuten Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistykselle.

Vuonna 2018 julkaistun kyselytutkimuksen tavoitteena oli tehdä näkyväksi ja tunnetuksi lappilainen järjestötoiminta. Kyselytutkimuksella selvitettiin myös järjestötoiminnan resursseja, toimintamahdollisuuksia, järjestöjen keskinäisiä ja eri toimijoiden välistä yhteistyötä sekä yhteistyöhön liittyviä kehittämistarpeita. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että järjestöjen yleisimmät yhteistyötahoja olivat toiset järjestöt, kunnat, seurakunnat sekä yritykset. Yhteistyö keskittyi tapahtumien, toiminnan ja koulutusten järjestämiseen. Lisäksi kuntayhteistyössä korostui työllistäminen ja sen tukitoimet sekä asukastiedon tuominen kunnan ohjelmatyöhön. (Ahola 2019.)

Lapin ensimmäinen maakunnallinen järjestökysely laadittiin Lapin maakunnallisen tiedontuotannon verkoston toimesta. Ensimmäiseen toteutettuun maakunnalliseen järjestökyselyyn vuonna 2018 vastasi Lapin maakunnassa eri toimialojen järjestöt. Toisen maakunnallisen järjestökyselyn vastaajat vuonna 2021 edustivat lappilaisia sosiaali- ja terveysturvan järjestöjä. Kysely lähetettiin 266 sosiaali- ja terveysturvan järjestölle. Kyselyyn vastasi 51 järjestöä ja vastaukset edustavat ainoastaan sosiaali- ja terveysturvan järjestöjen näkökulmaa. Tutkimusta ja sen tuloksia voi kuitenkin osittain vertailla myös ensimmäiseen maakunnalliseen järjestökyselyyn sekä nyt opinnäytetyönä toteutettavaan järjestökyselyyn. (Lapin sosiaali- ja terveysturvan yhdistys ry. 2021, 3.)

Järjestötoiminnalle on paljon odotuksia, mutta haasteena on, että järjestöjen toimintaa ei tunneta riittävän hyvin ja kattavasti. Pitkäjännitteisellä ja systemaattisella tiedontuotannolla voidaan kuitenkin rakentaa tietopohja Lapin maakunnallisesta järjestökentästä. Kerättyä järjestötietoa voidaan käyttää kehittämistyössä ja päätöksenteossa, mutta tämä vaatii jatkuvasti ajantasaista tietoa järjestöjen nykytilanteesta.

3.2 Järjestötoiminta

Suomessa on, kuten muissakin Pohjoismaissa, vahva kansalaisyhteiskunta, jossa säätiöillä, yhteisöillä ja järjestöillä on keskeinen rooli innovaatiotoiminnassa. Järjestöjä ei kuitenkaan näy innovaatiojärjestelmän ja -politiikan kuvauksissa. Tästä syystä järjestöt eivät saa virallisen innovaatorahoituksen kautta tukea sosiaaliseen tai yhteiskunnalliseen innovaatiotoimintaansa tai esimerkiksi verkostoitumiseen yritysten kanssa. Yhteiskunnalliselle yrittäjyydelle ja järjestötoiminnalle tyypillisiä piirteitä ovat pitkäjännitteisyys, sitoutuneisuus ja yhteiskunnallisen tehtävän edistäminen. (Kuitunen 2023.)

Yhteiskunnallisiin päämääriin sitoutuneet säätiöt, yhteisöt ja järjestöt ovat edelläkävijöitä, jotka toimivat lähellä ihmisiä ja havaitsevat tästä syystä maailman, ympäristön ja ihmisten muutoksen jo ennen kuin ne tulevat esimerkiksi viranomaisten tietoon. (Kuitunen 2023.)

Järjestötoiminnan kautta voidaan tehokkaasti ideoida uutta, mutta myös viemään kehitettyjä toimintamalleja ja konsepteja käytäntöön. Esimerkkejä

järjestöjen yhteiskunnallisista ja sosiaalisista innovaatioista on paljon. Suomi on tunnustettu kansainvälinen edelläkävijä Y-säätiön Asunto ensin-toimintamallista, jolla on saatu merkittäviä tuloksia aikaiseksi asunnottomuuden poistamiseksi. Kukunori ry. on kehittänyt kulttuuripaja-mallin, jossa mielenterveyskuntoutujia ohjataan löytämään itselleen sopivia välineitä elämänhallinnan ja toimintakyvyn parantamiseksi sekä ohjaamaan toiminnallisia ryhmiä toisilleen. Kulttuuripajamallia on levitetty myös kansainvälisesti esimerkiksi Afrikan ja Etelä-Amerikan maihin. (Kuitunen 2023.)

Järjestöjen sote-muutostuki on toiminut sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti järjestöjen tukena muutoksen ylimenovaiheessa. SOSTE on vastannut sote-muutostuen valtakunnallisesta toteutuksesta sekä kokonaisvaltaisesta kansallisesta koordinoinnista. Maakuntien muutostukityön hallinnoimisesta on vastannut Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, joka on siirtänyt taloudelliset avustukset kuudelle alueelliselle verkostojärjestökumppanille. (Sote-uudistus 2023.)

3.3 Järjestöjen ja hyvinvointialueiden välinen yhteistyö

Hyvinvointialueet muodostettiin ja ne aloittivat toimintansa 1.1.2023 Suomen historian merkittävimmän sote-uudistuksen myötä. Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirrettiin kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Sote-uudistuksen tavoitteena on turvata samanvertaiset ja laadukkaat palvelut, palveluiden saavutettavuus ja saatavuus, pienentää hyvinvointi- ja terveyseroja, varmistaa ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskusta johtuviin haasteisiin sekä kustannustehokkuuden optimointi. Kuntien ja kuntayhtymien vastuulle jää sote-uudistuksen jälkeenkin vielä päivähoidosta, opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista huolehtiminen. (Sote-uudistus 2022.)

Hyvinvointialueiden vuonna 2023 myöntämien järjestöavustusten kokonaissummat vaihtelevat suuresti eri alueiden välillä, jos avustussumma suhteutetaan asukasluukuun. Työnjako hyvinvointialueiden ja kuntien kesken vaihtelee alueellisesti, joten luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia, koska yhteistyösopimuksia on voitu tehdä avustusmallin ulkopuolella. Hyvinvointialueiden järjestöavustusmallia tullaan kehittämään vuoden 2023 perusteella, jolloin avustusmallista tarkastellaan hakukriteereitä, aikataulua ja

koko hakujärjestelmää. Kaikilla hyvinvointialueilla on tunnistettu ja kirjattu hankesuunnitelmaan järjestöyhteistyön tärkeys ennaltaehkäisevän ja monialaisen toiminnan kehittämisessä. (Innokylä 2023, 3-4.)

Lapin hyvinvointialue on pyytänyt järjestöiltä kumppanuus- ja yhteistyöaloitteita toukokuussa 2023. Kumppanuussopimukset solmitaan tapauskohtaisesti, joko avustusperustaisena kumppanuussopimuksena tai tukemalla muilla tavoin järjestön toimintaa. Lapin hyvinvointialue myöntää myös toiminta-avustuksia, kerta-avustuksia sekä solmii yhteistyösopimuksia sosiaali- ja terveystaloudellista tukevan ja täydentävän palveluntarjoajan kanssa. (Innokylä 2023, 69.)

3.4 Järjestöjen ja kuntien välinen yhteistyö

Hyvinvointialueiden myötä järjestöjen toimintaympäristö muuttui monella tavalla. Järjestöt joutuvat rakentamaan uudenlaista yhteistyötä sekä kuntien että uuden hyvinvointialueen kanssa. Järjestöjen toimintaympäristöt ja organisoitumisen tasot eroavat toisistaan alueittain, siksi uudelleenorganisoituminen voi olla sekä ongelmallista että haasteellista. Järjestötoiminta on kuitenkin merkityksellistä alueen asukkaiden osallisuuden, hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi ja vahvistamiseksi. Toimiva järjestötoiminta vaatii yhteistyön ja eri prosessien suunnitelmallisuutta sekä yhteisistä tavoitteista, tehtävistä ja niiden seurannasta sopimista hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kesken. (Sote-uudistus 2023.)

Kunnat ovat perinteisesti tukeneet järjestötoimintaa monin eri tavoin. Suomessa on yli 10 000 sosiaali- ja terveysalan yhdistystä, jotka toimivat paikallisesti. Näistä yhdistyksistä noin 82 prosenttia toimii pelkästään vapaaehtoisvoimin. Kuntien tarjoamat toimintatilat ja toiminta-avustukset ovat olleet sosiaali- ja terveysalan yhdistysten pääasiallinen taloudellinen tuki, joka on mahdollistanut toiminnan jatkumisen. Yhdistyspohjainen sote-toiminta on täydentänyt lakisääteisiä julkisia palveluita, joiden järjestäminen esimerkiksi ostopalveluina olisi ollut vaikeaa toteuttaa. Kuntien lisäksi yhdistystoiminnan rahoittaja toimii laaja-alaisesti STEA, joka rahoittaa vain avustuksin toimivia järjestöjä. (Haikari 2021.)

Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta on vuonna 2020 julkaissut suosituksensa järjestö-kuntayhteistyön toteuttamisesta seutukunnittain. Suosituksessaan järjestöneuvottelukunta painottaa järjestöjen roolia

hyvinvoinnin edistämässä ja nostaa esille järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisen tärkeyden. Järjestöneuvottelukunta on määritellyt toimintaedellytysten turvaamisen toimenpiteinä muun muassa maksuttomien tilojen tarjoamisen järjestöjen käyttöön ja järjestöavustusten maksamisen eri toimialojen järjestöille ja niistä tiedottamisen järjestöille. Lisäksi järjestöt pitäisi ottaa mukaan avustusten haku- ja myöntämisprosessin suunnitteluun. Järjestöneuvottelukunnan suosituksena on myös se, että järjestöt otettaisiin mukaan kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmisteleminen, jolloin järjestöjen tuottamaa tietoa ja asiantuntemusta hyödynnettäisiin kunnan hyvinvointityössä ja palvelujen kehittämisessä. (Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta 2020, 2-3.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tiedontuotanto on määritelty Lapin maakunnallisessa järjestöstrategiassa koko järjestökenttää koskeväksi teemaksi, jossa systemaattisesta tiedonkeräämisestä lappilaisten järjestöjen toiminnasta ja toiminnan vaikutuksista on yksi tämänkin opinnäytetyönä toteutettavan kyselytutkimuksen tavoitteista ja tarkoituksista. (Lapin liitto 2014, 50).

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksellä oli tarve Lapin maakunnan laajuisen järjestökyselyn toteuttamiselle. Kyselytutkimus toteutettiin tammi-helmikuun 2024 aikana, jonka jälkeen alustavat tutkimustulokset olivat jo tässä vaiheessa Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen käytössä Webropol-järjestelmän kautta. Maakunnallisen järjestötiedon kerääminen ja analysointi on vaativa prosessi, joka vaatii resursseja. Tutkimustulosten analysointi tapahtui kevään 2024 aikana.

Opinnäytetyönä tehtävän kyselytutkimuksen tavoitteena on saada ajantasaista tietoa hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksista järjestöjen toimintaan Lapin maakunnassa. Aihe on ajankohtainen, koska hyvinvointialueelle siirtymisestä on kulunut vuosi, joten siirtymisestä aiheutuneista muutoksista ei ole tutkimustuloksia.

Tutkimuskysymyksenä on: Miten hyvinvointialueelle siirtyminen on vaikuttanut järjestöjen toimintaan?

Kyselylomakepohja perustui vuonna 2018 toteutettuun Lapin ensimmäiseen maakunnalliseen järjestökyselyyn. Tällä tavoin voidaan konkreettisesti vertailla yhdistysten ja jäsenjärjestöjen tilannetta aikaisempaan. Samalla toteutuu myös pitkäaikaisseurannan mahdollisuus, koska kyselylomaketta ei olennaisesti muuteta ja tutkimustuloksia voidaan näin ollen vertailla suoraan toisiinsa.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ennen hyvinvointialueelle siirtymistä kerättyjä tutkimustuloksia verrataan vuonna 2024 toteutetun kyselytutkimuksen tuloksiin osa-alueittain, kuten yhdistyksen tai järjestön jäsenten, palkattujen työntekijöiden ja vapaaehtoisten määrän kehitys ja muutokset, käytettävissä olevien toimitilojen sopivuus ja riittävyys sekä yhteistyön kehitys ja muutokset

kunnan ja järjestöjen välisessä toiminnassa hyvinvointialueen tullessa uudeksi toimijaksi järjestökentälle. Tutkimustulosten vertailemisen avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä, onko hyvinvointialueelle siirtymisellä ollut vaikutusta järjestöjen toimintaan ja millä järjestötoiminnan osa-alueilla muutoksesta johtuvat vaikutukset ovat havaittavissa.

Kyselylomakkeeseen lisättiin myös hyvinvointialueelle siirtymiseen liittyviä kysymyksiä, joita ei ollut aikaisemmissa kyselylomakkeissa. Hyvinvointialuetta koskevat kysymykset olivat samankaltaisia kuin kuntia koskevat kysymykset. Nämä kysymykset kohdentuivat hyvinvointialueelta järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen sekä niihin liittyvien käytäntöjen kehittämiseen. Lisäksi kartoitettiin yhdistysten ja järjestöjen tämän hetkistä yhteistyötilannetta hyvinvointialueen kanssa. Kyselylomakkeen loppuun lisättiin kysymys, joka kohdentuu suoraan hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutusten kartoittamiseen järjestöjen toiminnassa.

Kyselytutkimus on tapa kerätä ja tarkastella tietoa. Tutkimuksen tekijä esittää vastaajalle kysymyksiä, joihin vastataan esimerkiksi kyselylomakkeen välityksellä. Kyselylomake on mittausväline, joka soveltuu aihealueeltaan erilaisiin tutkimuksiin, kuten erilaisten yhteiskunnan ilmiöiden, ihmisten toiminnan, mielipiteiden, asenteiden ja arvojen tutkimiseen. Haastattelututkimuksen ja kyselytutkimuksen ero on, että kyselytutkimuksessa kyselylomakkeen on toimittava omillaan, ilman haastattelijan apua tai paikallaoloa. Kyselytutkimukset ovatkin pääasiallisesti kvantitatiivisia tutkimuksia, joissa sovelletaan tilastollisia menetelmiä. (Vehkalahti 2014, 11-13.)

Opinnäytetyöni on tutkimuspainotteinen opinnäytetyö, jolla tuotetaan vastaus tutkimuskysymykseen. Kyselylomakkeen tarkistaminen ja tarvittavien muutosten tekeminen sisältyivät opinnäytetyöhön. Valmis kyselylomake hyväksyttiin Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen yhteyshenkilöllä ennen sen lähettämistä yhteistyökumppaneina toimiville Lapin läänin järjestökeskuksille ja muille jäsenjärjestöille.

4.2 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän käyttäminen vaatii ilmiön tuntemista. Ilmiöön vaikuttavien tekijöiden tunteminen on määrällisen tutkimuksen

perusedellytys, koska tutkimusmenetelmä perustuu mittaamiseen ja jos tiedossa ei ole, mitä mitataan, on mittaaminen käytännössä mahdotonta. (Kananen 2011, 12.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on asioiden tutkiminen tilastollisesti, joka edellyttää, että tietoja voidaan mitata erilaisilla mittareilla. Kyselytutkimuksessa mittareina käytetään kysymyksiä ja väitteitä. Koko tutkimuksen kannalta ratkaisevassa asemassa on, kysytäänkö kyselylomakkeella sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti onnistuneella tavalla. Kyselytutkimuksessa käytetään enimmäkseen strukturoituja kysymyksiä, mutta myös strukturoimattomia kysymyksiä tarvitaan. Strukturoidut eli suljetut kysymykset, joissa on annettu vastaajille valmiit vastausvaihtoehdot, helpottavat tietojen käsittelyä ja analysointia. Strukturoimattomat eli avoimet kysymykset täydentävät suljetuilla kysymyksillä saatuja vastauksia, koska ilman niitä jokin tutkimuksen kannalta tärkeä tieto voisi jäädä havaitsematta. (Vehkalahti 2014, 17-25.)

Opinnäytetyössä käytetään määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kyselylomakkeessa käytetään sekä avoimia eli strukturoimattomia että suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä. Strukturoidut kysymykset ovat vastausten laskennan kannalta nopeampi ja helpompi kysymysmuoto, koska niissä kaikki vastausvaihtoehdot ovat valmiiksi annettuja. Strukturoimattomissa kysymyksissä vastaajilla on mahdollisuus ilmaista omia mielipiteitään. Avointen kysymysten vastaukset joudutaan luokittelemaan vasta kyselylomakkeiden palaututtua vastaajilta. Kyselylomake on esitelty kokonaisuudessaan liitteessä 1. (LIITE 1.)

Avointen kysymysten luokittelemisessa, kysymyksestä riippuen, vastausluokkia on järkevää rajata 2-6-luokkaan. Luokkia ei saa olla liian paljon, koska vastausten tulkitsemisesta tulisi liian haasteellista. Vastausten luokittelemiseen tullaan käyttämään aineiston teemoittelua.

Teemoittelu on yksi laadullisen aineiston analyysimenetelmistä. Se on myös yksi sisällönanalyysin muoto, jossa aineistosta paikannetaan tutkimusongelman kannalta olennaisimmat aihekokonaisuudet eli teemat. Teemoittelussa nostetaan esille keskeisimmät ja vastauksissa usein toistuvat asiakokonaisuudet. Tutkimustuloksissa teemojen käsittelyn yhteydessä

esitetään myös usein sitaatteja, joiden tarkoituksena on havainnollistaa mihin asiakokonaisuuksiin teemoittelu pohjautuu. (Juhila 2024.)

Kyselytutkimus on tapa kerätä ja tarkastella tietoa. Tutkimuksen tekijä esittää vastaajalle kysymyksiä, joihin vastataan esimerkiksi kyselylomakkeen välityksellä. Kyselylomake on mittausväline, joka soveltuu aihealueeltaan erilaisiin tutkimuksiin, kuten erilaisten yhteiskunnan ilmiöiden, ihmisten toiminnan, mielipiteiden, asenteiden ja arvojen tutkimiseen. Haastattelututkimuksen ja kyselytutkimuksen ero on, että kyselytutkimuksessa kyselylomakkeen on toimittava omillaan, ilman haastattelijan apua tai paikallaoloa. Kyselytutkimukset ovatkin pääasiallisesti kvantitatiivisia tutkimuksia, joissa sovelletaan tilastollisia menetelmiä. (Vehkalahti 2014, 11-13.)

Tiedonkeruun suunnitteluvaiheessa on määriteltävä ensimmäisenä kohderyhmä eli populaatio. Populaatio muodostaa perusjoukon, joka koostuu kaikista niistä, joita tutkittava ilmiö koskettaa. (Kananen 2011, 65). Opinnäytetyöni populaatio on kaikki Lapin maakunnassa toimivat rekisteröityneet yhdistykset ja järjestöt. Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämässä yhdistysrekisterissä oli maaliskuussa 2024 yhteensä 4744 Lapin maakunnassa toimivaa rekisteröitynyttä yhdistystä ja järjestöä. (PRH 2024). Joulukuussa 2018 Lappiin rekisteröityneitä järjestöjä on ollut 4718. (Ahola 2018, 5). Järjestöjen määrä Lapin maakunnassa ei ole huomattavasti muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana.

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen vuonna 2018 toteuttamassa aikaisemmassa vastaavanlaisessa tutkimuksessa kyselylomake lähetettiin 1577 Lapin maakunnassa toimivalle järjestölle ja yhdistykselle. Määrällisesti tämä oli kaikki Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksellä tiedossa olevat järjestö- ja yhdistystoimijat Lapin läänissä vuonna 2018. (Ahola 2018, 9.) Otokooksi valitaan myös tässä tutkimuksessa koko Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksellä tiedossa olevat järjestöt ja yhdistykset.

Tietoturvaan liittyvistä syistä, tutkimuksen kyselylomake lähetetään Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen kautta. Näin ollen heidän jäsenrekisterinsä yhteystietoja ei tarvitse jakaa tässäkään tapauksessa ulkopuolisille, kuten esimerkiksi opinnäytetyön tekijälle. Käytännössä kyselylomakkeen toimittaminen järjestetään siten, että Lapin maakunnan järjestötoimijoille

lähetetään sähköpostitse kyselylinkki, jolla pääsee suoraan Webropoliin ja näin ollen kyselylomakkeeseen. Annetut vastaukset kirjautuvat Webropol-järjestelmään ja ovat sieltä suoraan katseltavissa ja kerättävissä tarkempaa analysointia varten.

Kyselylomaketta toimitetaan paperisena myös Lapin maakunnan järjestökeskuksille. Tällä tavoin pyritään varmistamaan, että kaikilla järjestötoimijoilla on mahdollisuus vastata kyselyyn. Mahdollisuus vastaamiseen paperilomakkeella järjestetään rajatusti ja kootusti vain järjestökeskusten kautta, jolloin myös palautuneet paperiset kyselylomakkeet saadaan kerättyä hallitusti ja järjestelmällisesti.

Tutkimustulosten tulkinta ja argumentointi muodostavat tutkimuksen teon keskeisimmän olemuksen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tämä koskee sekä otoksesta tehtävää tilastollista päättelyä että analysoinnin jälkeen tulosten laajempaa tulkitsemista. Aineistoa ja tutkimustuloksia tulkitaan tiettyjen perussääntöjen mukaisesti, mutta viimeistellyn tulkinnan tutkimustuloksista tekee kuitenkin tutkija. Tämä edellyttää, että tutkija suhtautuu avoimesti, on tutustunut tutkimaansa ilmiöön mahdollisimman hyvin ja perehtynyt tutkittavasta ilmiöstä aikaisemmin tehtyihin tulkintoihin ja teorioihin. (Tähtinen, Laakkonen & Broberg 2020, 35.)

Tutkimustulosten kuvailu ja tarkastelu ovat osa tutkimusaineiston tulkintaprosessia. Kuvailevilla menetelmillä tutkimustuloksia voidaan järjestää ymmärrettävämpään ja selkeämpään muotoon, esimerkiksi graafisin kuvioin. Graafiset kuviot ovatkin tutkimusaineiston kuvailussa keskeisessä roolissa, koska niiden avulla tutkimustulokset voidaan esittää tehokkaasti, havainnollisesti ja ymmärrettävästi. (Tähtinen ym. 2020, 91-93.)

Tutkimustulosten graafisessa kuvailussa tulisikin pyrkiä noudattamaan kriteeristöjä, jonka mukaan kuvioiden tulee olla yksiselitteisiä ja informatiivisia, kaikkien esitettävien kuvioiden tulee olla samankokoisia, kuviot tulee numeroida juoksevasti ja ne pitää nimetä selkeästi ja informatiivisesti, kuvioiden tulkitsemiseen tarvittavien tietojen tulee olla kuvion yhteydessä ja kuvioiden tulee olla selkeitä ja helposti luettavia. (Hirsjärvi ym. 2009, 348.)

Tutkimustuloksia esittelevä hyvä tilastograafi on itsenäinen esitys. Sen sisältö on ymmärrettävissä ilman tutkimusraportissa esitettyjä lisätietoja. Kuvion

yhteyteen tulee liittää johdatusteksti ja kuvion jälkeen tulkintateksti, jossa käsitellään kuvion esittämät tutkimustulokset oman tutkimuksen kannalta. (Tähtinen ym. 2020, 94.)

Opinnäytetyöni tutkimustuloksia kuvailtaessa, selkeimmäksi vaihtoehdoksi valikoituivat pylväsdiagrammit, jotka ovat tarkoitettuja kategoristen muuttujien kuvaamiseen. Pylväsdiagrammien avulla voidaan myös selkeästi vertailla aikaisempien kyselytutkimusten tuloksia omiin tutkimustuloksiini. Tutkimustuloksissa olevia eroja on näin ollen helppo havainnollisesti verrata toisiinsa.

Opinnäytetyön lopussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia ja niiden pohjalta tehdään johtopäätöksiä sekä mahdollisia jatkotutkimus- ja kehittämisehdotuksia.

4.3 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön perustana toimivat sosiaalialan eettiset säännöt ja ohjeet. Nämä eettiset periaatteet ohjaavat niin ammatillista toimintaa kuin myös tieteellisen tutkimuksen suorittamista. Tutkimuseettisten kysymysten tarkoitus ja hyvien tieteellisten käytänteiden noudattaminen ohjaavat tutkijaa tekemään oikeita ratkaisuja, suorittamaan tutkimuksen asianmukaisesti sekä kunnioittamaan tutkimuksessa mukana olevien henkilöiden ihmisarvoa ja yksityisyyttä. (Kuula 2011, 58-65).

Tieteellisen tutkimuksen eettiset kysymykset liittyvät olennaisesti sekä tutkimuksen tekemisen eri vaiheisiin kuin myös tutkimustulosten julkaisemiseen. Tutkimuksen ja sen eri vaiheiden eettinen tarkastelu on hyvälle ja kestäväälle tutkimukselle välttämättömyys. Eettinen tarkastelu sisältyy koko tutkimusprosessiin. Tutkijan omat lähtökohdat, tutkimuksen perusteiden arvioiminen, tutkimusaineisto ja sen tulkitsemiseen liittyvät ratkaisut sekä raportointivaiheen aikana pitää noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, jotka on määritelty yksityiskohtaisesti Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuissa. Tutkimusetiikka ei ole tutkimukseen liittyvä erityiskysymys, vaan se on olennainen osa koko tieteellistä tutkimusprosessia. Tutkimusetiikka pyrkii antamaan tutkijalle tutkimuksellisia periaatteita ja käytäntöjä, joilla tutkimuksen tieteellistä korrektsuutta ja luotettavuutta voidaan lisätä. (Tähtinen ym. 2020, 57.)

Käytännötasolla eettinen toiminta näyttäytyy taitona havaita ja kyseenalaistaa omaa toimintaa, oikeudenmukaisuutta ja päätöksentekoa. Tutkimusetiikan eettisten normien tuntemus antaa pohjan konkreettisten ratkaisujen tekemisessä, mutta tutkimustyössä tehtävistä ratkaisusta, valinnoista ja käytetyistä toimintatavoista on kuitenkin vastuussa tutkimuksen tekijä.

Tutkimuksen tavoitteena on saada mahdollisimman tarkkaa ja luotettavaa tietoa tutkimuksen kohteena olevasta tutkimusongelmasta. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytetään validiteetti- ja reliabiliteetikäsitteitä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa työn luotettavuuden arviointi on välttämätöntä. Tutkimuksen luotettavuuskysymykset on otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa, koska työn luotettavuutta ei voida parantaa tutkimuksen tekemisen jälkeen. (Kananen 2011, 118-119.)

Kyselytutkimuksen mittauksen luotettavuutta määritellään kahden eri käsitteen avulla. Nämä käsitteet ovat validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti määrittelee, mitataanko sitä, mitä piti ja reliabiliteetti puolestaan kertoo, miten tarkasti mitataan. Validiteetti on luotettavuuden kannalta ensisijaisen tärkeä, koska jos tutkimuksessa ei mitata oikeaa asiaa, niin reliabiliteetillä ei ole merkitystä. (Vehkalahti 2014, 40-41.)

Validiteetillä määritellään, että mitataan ja tutkitaan oikeita asioita tutkimusongelman näkökulmasta. Validiteetti varmistetaan käyttämällä oikeaa tutkimusmenetelmää, oikeaa mittaria ja mittaamalla oikeita asioita tutkimusongelman kannalta. Validiteetti voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan syy-seuraus-suhdetta ja ulkoisella validiteetillä saatujen tutkimustulosten yleistettävyyttä. Yleistettävyyden on luotettava, jos otos vastaa populaatiota. Validiteetti yleensä takaa reliabiliteetin luotettavuuden. (Kananen 2011, 121.) Tutkimuksen kokonaisvaliditeetti on saatu rajoittamalla tarkastelu käsittämään sisäistä ja ulkoista validiteettiä. Sisäisellä validiteetillä on tarkasteltu tutkimusprosessin systemaattista luotettavuutta ja ulkoisella validiteetillä tutkimustulosten yleistettävyyttä vastaamaan perusjoukkoa.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa reliabiliteetillä määritellään tutkimustulosten pysyvyyttä. Tutkimustulosten pysyvyys voidaan todentaa työn toistettavuudella, jolloin saadut tulokset eivät johdu sattumasta. Reliabiliteetti ei kuitenkaan takaa validiteettiä. Reliabiliteetin todentaminen on opinnäytetyössä monesti helppoa,

koska tutkimuksen vaiheet voidaan toistaa, jos tutkimuksen kaikki vaiheet on dokumentoitu ja ratkaisut on perusteltu tarkasti. (Kananen 2011, 119, 123.)

Tutkimuksen luotettavuuden lisäämiseksi voidaan käyttää triangulaatiota, jolla tarkoitetaan useamman tutkimusmenetelmän käyttämistä samassa tutkimuksessa. Triangulaatiota käytetään, jos yksi tutkimusmenetelmä jättää tiedonkeruuseen tulkinnanvaraisuutta tai jopa aukkoja, joita ei tutkimuskysymyksiä laadittaessa osattu ennakoida. (Kananen 2011, 125.)

Opinnäytetyöni tutkimuslomakkeessa on käytetty strukturoituja kysymyksiä, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Kuitenkin monessa kysymyksessä viimeinen vastausvaihtoehto on avoin kysymys, jossa kyselyyn vastanneilla on mahdollisuus lisätä valmiista vastausvaihtoehdoista puuttuva vastaus. Triangulaatiolla on pyritty lisäämään tutkimustulosten monipuolisuutta ja lisäämään tätä kautta tutkimuksen luotettavuutta.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen kyselylomake lähetettiin sähköpostitse 2741:lle Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen jäsenrekisterissä olevalle Lapin maakunnassa toimivalle järjestölle tai yhdistykselle. Näistä toimimattomana palautui 310 kappaletta. Muistutusviesti lähetettiin 2431:lle sähköpostitse, mutta niistäkin palautui toimimattomana 21 kappaletta. Näin ollen lukumäärällisesti 2410:lle vastaajalle saatiin toimitettua kyselylinkki tutkimukseen sähköpostitse. Kyselylomakkeeseen vastanneiden määrä kokonaisuudessaan oli 325 kappaletta, jolloin vastausprosentiksi saadaan 13,49 prosenttia.

Kyselyn vastausaika oli 19.1.2024 – 11.2.2024. Kyselylinkkiä pidettiin auki suhteellisen lyhyt aika, jos vastausaikaa verrataan vuonna 2018 toteutettuun vastaavanlaiseen kyselytutkimukseen, jossa vastauksia kerättiin yhteensä melkein kuuden kuukauden ajan.

Vuonna 2018 toteutetussa Lapin ensimmäisessä maakunnallisessa järjestökyselyssä kyselylomake lähetettiin suoraan sähköpostitse 1577 vastaajalle, mutta kyselylomaketta jaettiin myös muiden kanavien kautta, kuten jakamalla kyselyä sähköisesti erilaisten verkostojen ja yhteistyötahojen kautta sekä jakamalla paperisia kyselylomakkeita tilaisuuksissa ja suoraan järjestöille. Vuonna 2018 kyselyyn vastasi 326 vastaajaa, joista 68 prosenttia vastasi sähköpostitse saamansa kyselylinkin kautta. (Ahola 2019, 9.)

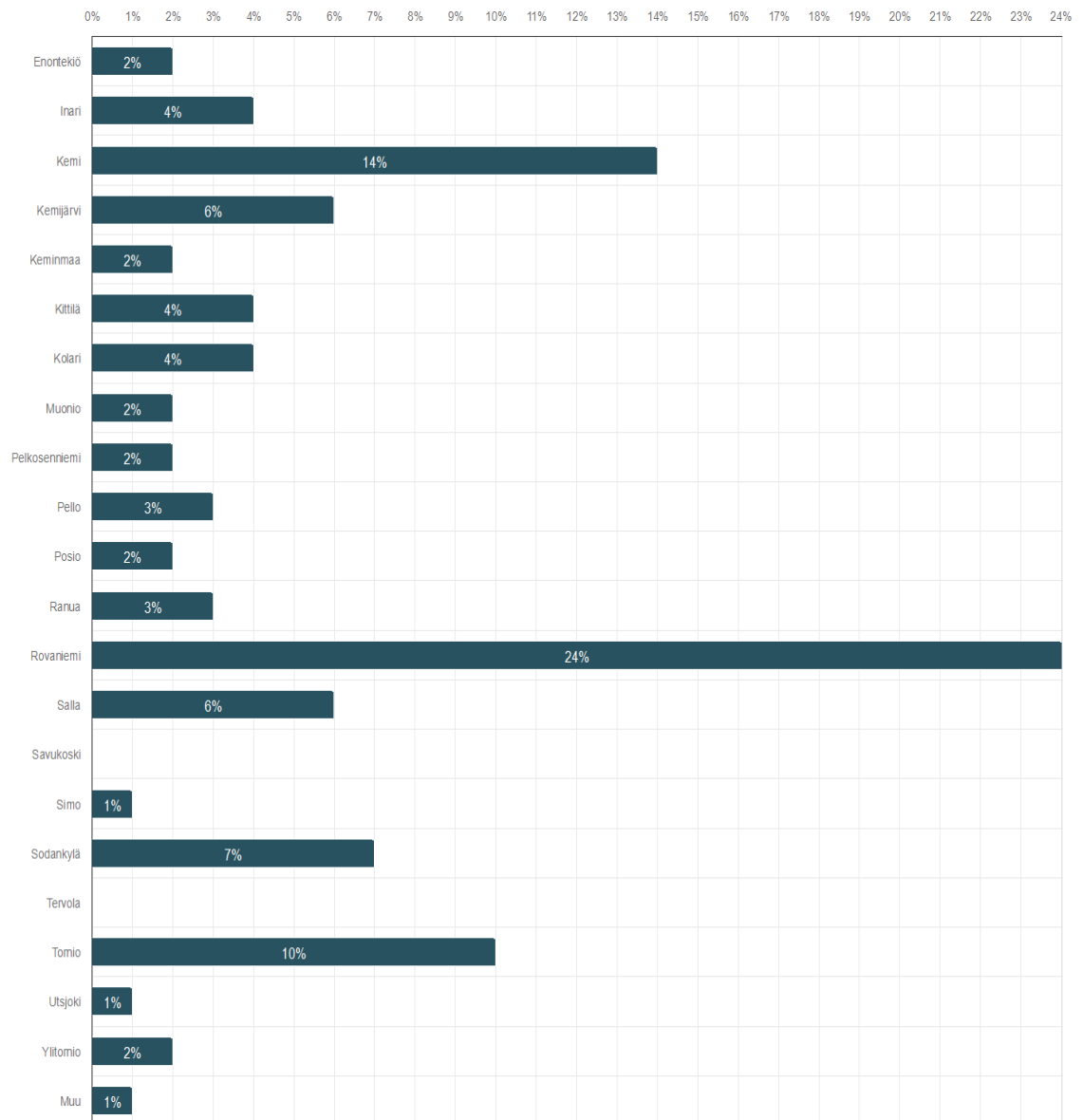
Sähköpostitse vastanneiden määrä oli vuosina 2016-2018 huomattavasti suurempi kuin muilla tavoilla kerättyjen vastausten määrä, joten vuonna 2024 Lapin maakunnallinen järjestökysely toteutettiin yksinomaan sähköisten kanavien kautta ja jakamalla kyselylinkkiä sähköpostitse. Vaikka kyselytutkimuksen otoskoko kasvatettiin melkein tuhannella, niin saatujen vastausten lukumäärä pysyi samana. Otoskoon kasvattaminen vaikutti suoraan ainoastaan vastausprosentin pienenemiseen.

Tutkimustuloksia ei yksilöidä järjestöittäin ja tulokset esitetään pääsääntöisesti seutukunnittain tai kokonaisuuksina järjestöjen tunnistamattomuuden takaamiseksi.

5.1 Yhdistyksen taustatiedot

5.1.1 Yhdistyksen kotipaikka

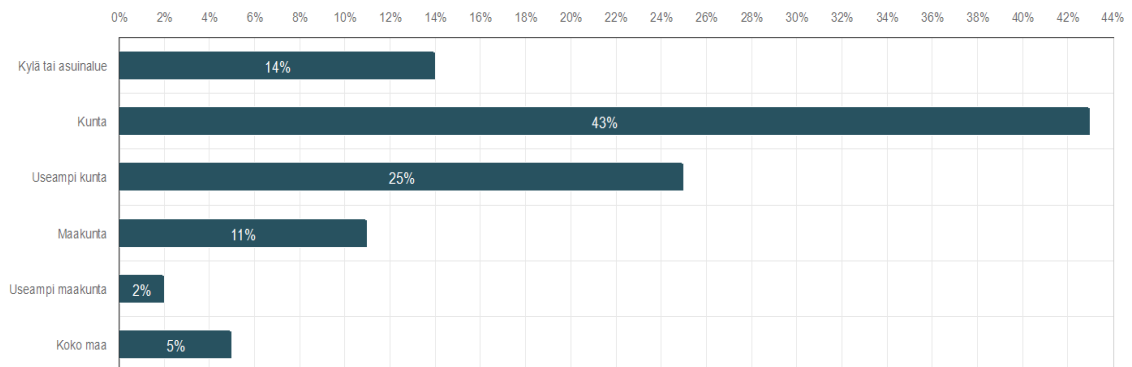
Kyselytutkimuksen ensimmäisessä kysymyksessä vastaajia pyydettiin määrittelemään yhdistyksen tai järjestön kotipaikkakunta. Vastaajien sijoittuminen eri puolille Lappia vastaa sekä vuonna 2018 toteutetun kyselytutkimuksen tuloksia että Lapin maakunnassa vallitsevaan asukaslukumäärään suhteutettuna kunnittain. Kotipaikkakunnittain tarkastelussa kyselyyn vastasi eniten Rovaniemelle (24 %), Kemiin (14 %) ja Tornioon (10 %) sijoittunutta yhdistystä tai järjestöä. Seuraavaksi eniten vastanneista yhdistyksistä sijoittui Sodankylään (7 %), Kemijärvelle (6 %) ja Sallaan (6 %). Pohjois- ja Itä-Lapin yhdistysten vastaajat sijoituivat Inariin (4 %), Kittilään (4 %), Kolariin (4 %), Pelloon (3 %) ja Ranualle (3 %). Keminmaan, Muonion, Pelkosenniemen, Posion ja Ylitornion ilmoitti kotipaikkakunnakseen kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 2 prosenttia sekä Simon ja Utsjoen 1 % vastanneista. Savukoskelle tai Tervolaan ei sijoittunut yhtään kyselyyn vastanneista yhdistyksistä kuten kuviosta 1 voidaan todeta.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneet yhdistykset ja järjestöt kotipaikkakunnittain

5.1.2 Yhdistyksen toiminta-alue

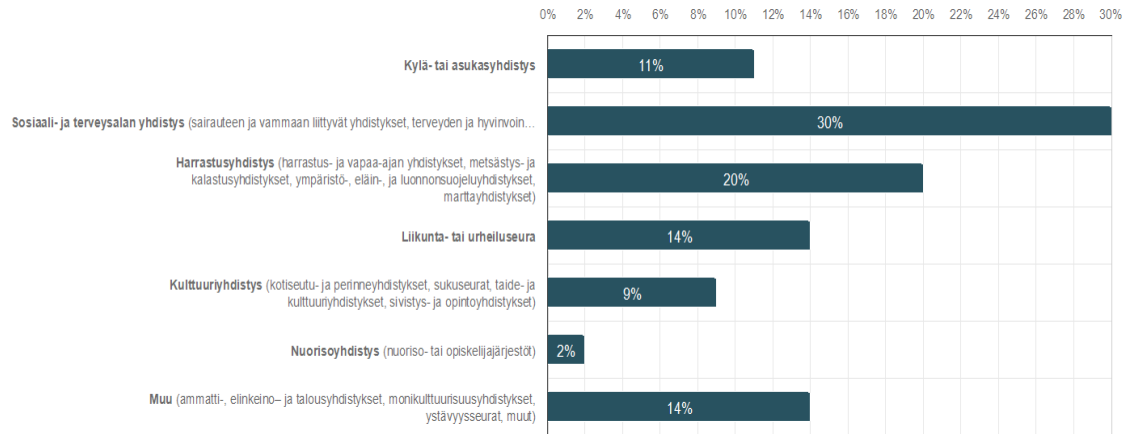
Kuviosta 2 voidaan havaita, että yhdistyksen tai järjestön toiminta-alueen laajuuden perusteella suurin osa toimijoista on keskittynyt toimimaan omassa kotipaikkakunnassaan sekä lähimmissä naapurikunnissa. Toiminta-alueittain tarkastelussa kyselyyn vastasi eniten kunnan (43 %), useamman kunnan (25 %) ja kylä tai asunalueen (14 %) toiminta-alueella toimivaa yhdistystä tai järjestöä. Kyselyyn vastasi myös maakuntaa (11 %), koko maata (5 %) ja useampaa maakuntaa (2 %) toiminta-alueenaan pitäviä yhdistyksiä.

Kuvio 2. Yhdistyksen tai järjestön toiminta-alueen laajuus

5.1.3 Yhdistyksen pääasiallinen toimiala

Toimialoittain tarkasteltuna, kuten kuviossa 3 on esitetty, kyselyyn vastasi eniten sosiaali- ja terveystieteiden yhdistysten (30 %), harrastusyhdistysten (20 %) sekä liikunta- ja urheiluseurojen (14 %) järjestöjä. 14 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoittivat toimialakseen jokin muun toimialan. Vähiten vastuksia saatiin kylä- tai asukas-yhdistyksiltä (11 %), nuorisoyhdistyksiltä (2 %) ja kulttuuriyhdistyksiltä (9 %).

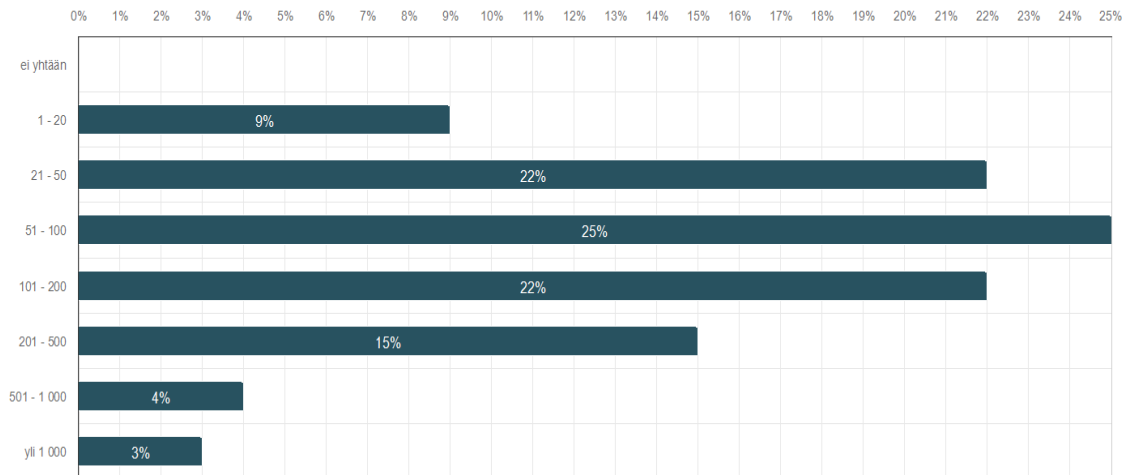
Kuvio 3. Yhdistyksen tai järjestön toiminta toimialoittain

5.2 Yhdistyksen määrällisiä tietoja

5.2.1 Yhdistyksen jäsenmäärä

Yhdistysten ja järjestöjen toiminnan toteuttamisen kannalta jäsenillä on tärkeä merkitys, vaikka jäsenmäärä voikin olla suurempi kuin aktiivisesti toimivien jäsenten määrä. Jäsenmäärä antaa kuitenkin suuntaviivoja yhdistyksen tai järjestön toiminnan aktiivisuudesta. Kuvio 4 voidaan havaita, että yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärää tarkasteltaessa eniten kyselyyn vastanneista, 25 prosenttia, ilmoitti edustamansa yhdistyksen jäsenmääräksi 51-100 jäsentä, 21-50 jäsentä 22 prosenttia vastanneista, 101-200 jäsentä 22 prosenttia, 201-500 jäsentä 15 prosenttia ja 1-20 jäsentä 9 prosenttia. Jäsenmäärältään suuret 501-1000 jäsentä (4 %) ja yli 1000 jäsentä (3 %) keräsivät vähiten vastauksia.

Lapin maakunnassa toimivilla sosiaali- ja terveysalan järjestöjen henkilöjäsenmäärät jakautuivat vuonna 2021 niin, että 19 prosentilla järjestöistä oli 101-200 jäsentä, 15 prosentilla 51-100 jäsentä, 14 prosentilla ei ollut henkilöjäseniä, 12 prosentilla 201-300 jäsentä, 12 prosentilla 21-50 jäsentä, 10 prosentilla 1-20 jäsentä, 10 prosentilla yli 501 jäsentä ja 8 prosentilla kyselyyn vastanneista ole 301-500 henkilöjäsentä. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 7).

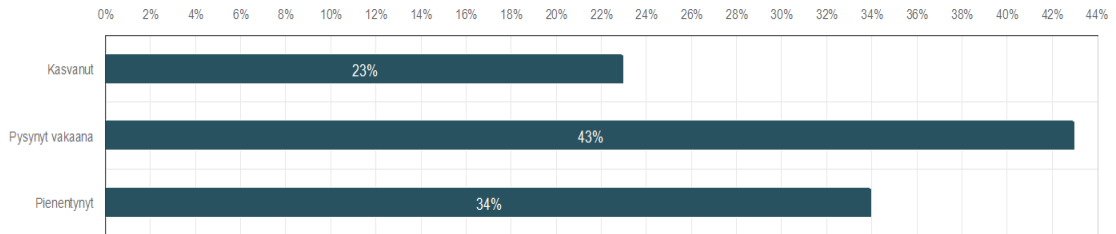
Kuvio 4. Yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä vuonna 2023

5.2.2 Jäsenmäärän muuttuminen viimeisen viiden vuoden aikana

Järjestöjen jäsenmäärän kehitys näyttää vakaalta, vaikka kehityksessä onkin havaittavissa jäsenmäärän vähenemistä verrattuna vuonna 2018 toteutettuun kyselytutkimukseen, jolloin useampi yhdistys ilmoitti jäsenmääränsä kasvaneen kuin pienentyneen. (Ahola 2018, 13.)

Kuviosta 5 voidaan todeta, että kyselyyn vastanneista 43 prosentilla yhdistyksistä ja järjestöistä jäsenmäärä on pysynyt vakaana vuosina 2018-2023. Kyselyyn vastanneista 34 prosenttia vastasi jäsenmäärän pienentyneen ja 23 prosenttia jäsenmääränsä kasvaneen. Vuonna 2018 toteutetussa kyselytutkimuksessa vastaavat prosenttiluvut olivat jäsenmäärä pysynyt samana (48 %), jäsenmäärä pienentynyt (24 %) ja jäsenmäärä kasvanut (28 %).

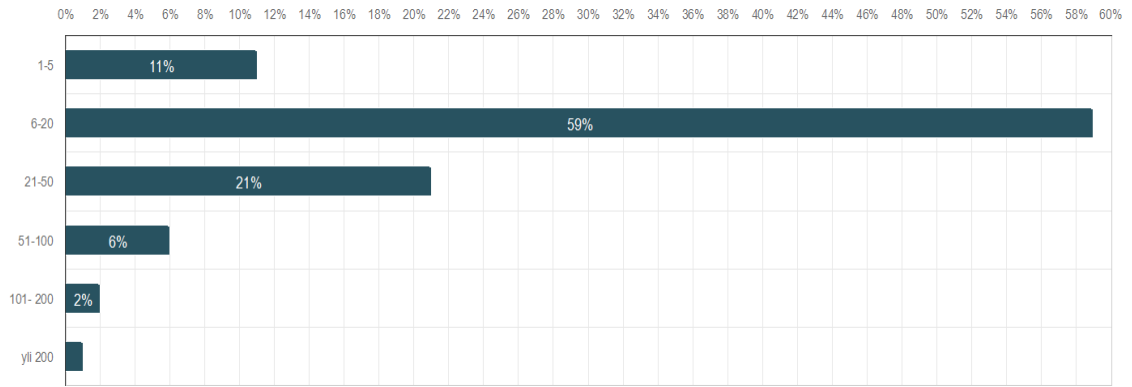
Vuonna 2021 toteutetussa sosiaali- ja terveysalan järjestökyselyssä kävi ilmi, että järjestöjen aktiivitoimijoiden keski-ikä on korkea. Lisäksi uusia ja nuoria aktiivisia toimijoita on vaikeaa saada mukaan järjestöjen toimintaan. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 9-10). Aktiiviset jäsenet ovat kuitenkin keskeisessä roolissa koko järjestötoiminnan kannalta ja kansalaisyhteiskunnan perusta.

Kuvio 5. Yhdistyksen jäsenmäärän muuttuminen vuosina 2018 – 2023

5.2.3 Vapaaehtoisten määrä viimeisen vuoden aikana

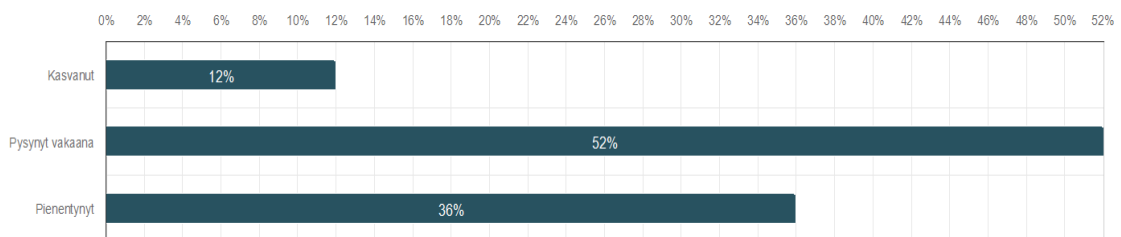
Yhdistysten tai järjestöjen jäsenten lisäksi järjestöissä toimii aktiivisia vapaaehtoisia. Toisaalta jäsenet ja vapaaehtoiset voivat tarkoittaa samaa joukkoa. Monesti pienissä yhdistyksissä jäsenet ja vapaaehtoiset ovat samoja henkilöitä, mutta yhdistyksen jäsenen perheenjäsenet voivat toimia vapaaehtoisina järjestön toiminnassa, vaikka eivät itse olisikaan järjestön jäseniä. Kuviossa 6 on havainnollistettu järjestötoiminnassa mukana olleiden vapaaehtoisten määriä. Kyselyyn vastanneista 59 prosenttia arvioi vapaaehtoisten määräksi viimeisen vuoden aikana 6-20 henkilöä. 21 prosenttia vastanneista arvioi vapaaehtoisten määräksi 21-50 henkilöä, 11 prosenttia 1-5 henkilöä, 6 prosenttia 51-100 henkilöä, 2 prosenttia 101-200 henkilöä ja 1 prosentti vastanneista arvioi vapaaehtoisten määrän ylittävän 200 henkilöä.

Kuvio 6. Yhdistyksessä toimivien vapaaehtoisten määrä vuonna 2023

5.2.4 Vapaaehtoisten määrän muuttuminen viimeisen viiden vuoden aikana

Yhdistysten ja järjestöjen vapaaehtoisten määrän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana on jäsenmäärän tavoin hieman pienentynyt. Kuviossa 7 on esitetty, että kyselyyn vastanneista 52 prosenttia arvioi vapaaehtoisten määrän pysyneen vakaana, 12 prosenttia arvioi sen kasvaneen ja 36 prosenttia arvioi sen pienentyneen. Vastaavat luvut vuonna 2018 toteutuneessa maakunnallisessa järjestökyselyssä olivat vapaaehtoisten määrä pysynyt vakaana (57 %), vapaaehtoisten määrä kasvanut (19,5 %) ja vapaaehtoisten määrä pienentynyt (24 %). (Ahola 2018, 18.)

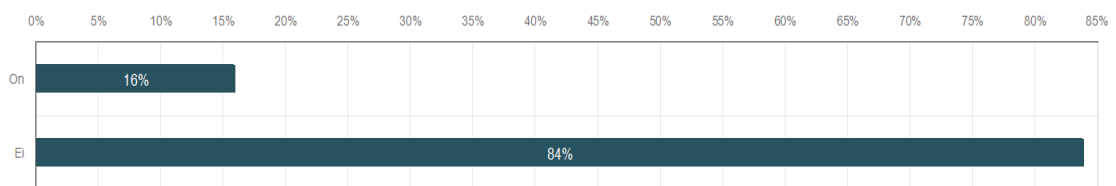
Kuvio 7. Vapaaehtoisten määrän muuttuminen vuosina 2018 – 2023

5.2.5 Yhdistyksen palkatut työntekijät

Aktiivisten jäsenten ja vapaaehtoisten lisäksi yhdistysten ja järjestöjen toiminnan toteuttamisessa on palkattuja työntekijöitä. Kyselyyn vastanneista 16 prosenttia vastasi yhdistyksellä olevan palkattuja työntekijöitä ja 84 prosenttia

vastaajista ilmoitti, että yhdistyksen toiminnassa ei ollut palkattuja työntekijöitä, kuten kuviossa 8 on esitetty.

Myös palkattujen työntekijöiden määrä on pienentynyt verrattuna vuoteen 2018, jolloin noin 23 prosentilla järjestöistä oli palkattuja työntekijöitä. (Ahola 2018, 20). Henkilöstöresurssit vaihtelevat suuresti eri järjestöjen välillä. Palkattujen työntekijöiden lukumäärän muutosta vuodesta 2018 vuoteen 2023 voi selittää hankerahoitukset, jolloin myös työsuhteet kestävät vain hankkeen määräajan.

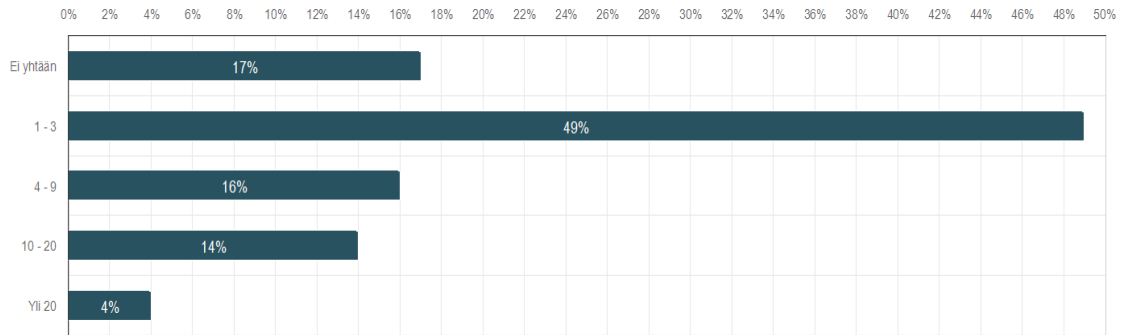

Kuvio 8. Yhdistyksen palkatut työntekijät

5.2.6 Yhdistyksessä kokoaikaisesti työskentelevät palkatut työntekijät vuonna 2023

Kysymykseen kokoaikaisista työntekijöistä vastasi yhteensä 51 yhdistyksen tai järjestön edustajaa. Vastanneista 42 yhdistystä tai järjestöä vastasi, että toiminnassa on palkattuja kokoaikaisia työntekijöitä. Lisäksi 9 yhdistystä tai järjestöä vastasi, että toiminnassa on palkattuja työntekijöitä, mutta nämä eivät työskentele kokoaikaisesti. Kuvioista 9 voidaan nähdä, että palkattuja kokoaikaisia työntekijöitä oli 49 prosentilla vastanneista 1-3 työntekijää, 16 prosentilla oli 4-9 työntekijää, 14 prosentilla vastanneista oli 10-20 työntekijää ja 4 prosentilla yli 20 palkattua kokoaikaista työntekijää.

Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen henkilöstöresursseja kartoitettaessa vuonna 2021 toteutetussa järjestökyselyssä 62 prosentilla järjestöistä ei ollut palkattuja työntekijöitä. Kokoaikaisia työntekijöitä, joko vakituisia tai määräaikaisia, oli 41 prosentilla vastanneista. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 8).

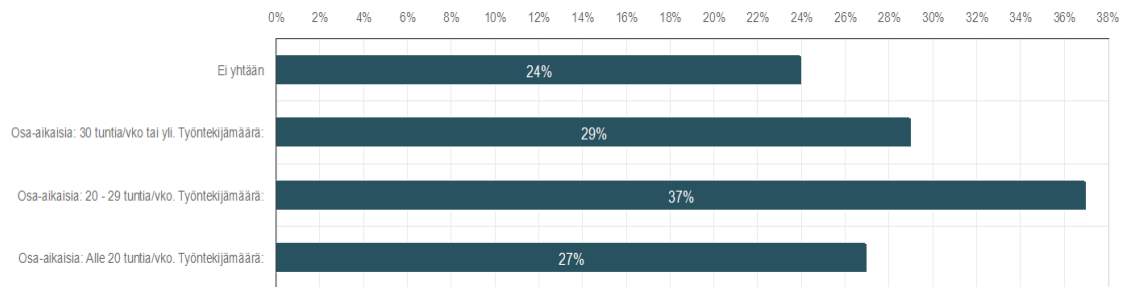
Kuvio 9. Yhdistysten kokoaikaisten työntekijöiden määrä

5.2.7 Yhdistyksessä osa-aikaisesti työskentelevät palkatut työntekijät vuonna 2023

Kysymykseen osa-aikaisesti työskentelevistä työntekijöistä vastasi 51 yhdistyksen tai järjestön edustajaa. Vastanneista 39 yhdistystä tai järjestöä vastasi myös palkattujen osa-aikaisten työntekijöiden osallistuvan järjestön toimintaan. Kahdessatoista vastanneista järjestöstä ei työskennellyt osa-aikaisia työntekijöitä, ainoastaan kokoaikaisia työntekijöitä. Palkattuja osa-aikaisia työntekijöitä, jotka työskentelivät 30 h/vko tai enemmän oli 29 prosenttia, 20-29 h/vko osa-aikaisesti työskenteleviä työntekijöitä oli 37 prosentissa vastanneista järjestöistä ja alle 20 h/vko osa-aikaisesti työskenteleviä työntekijöitä oli 27 prosentilla vastanneista järjestöistä, kuten kuviossa 10 on esitetty.

Lisäksi kysyttiin myös järjestöjen osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärää, jolloin 30 h/vko tai enemmän työskentelevien osa-aikaisten työntekijöiden määrä vaihteli 1-30 välillä, keskiarvon ollessa 3,47 työntekijää. 20-29 h/vko osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä vaihteli 1-6 välillä, keskiarvon ollessa 2,26 työntekijää. Alle 20 h/vko osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä vaihteli 1-25 välillä, keskiarvon ollessa 3,36 työntekijää.

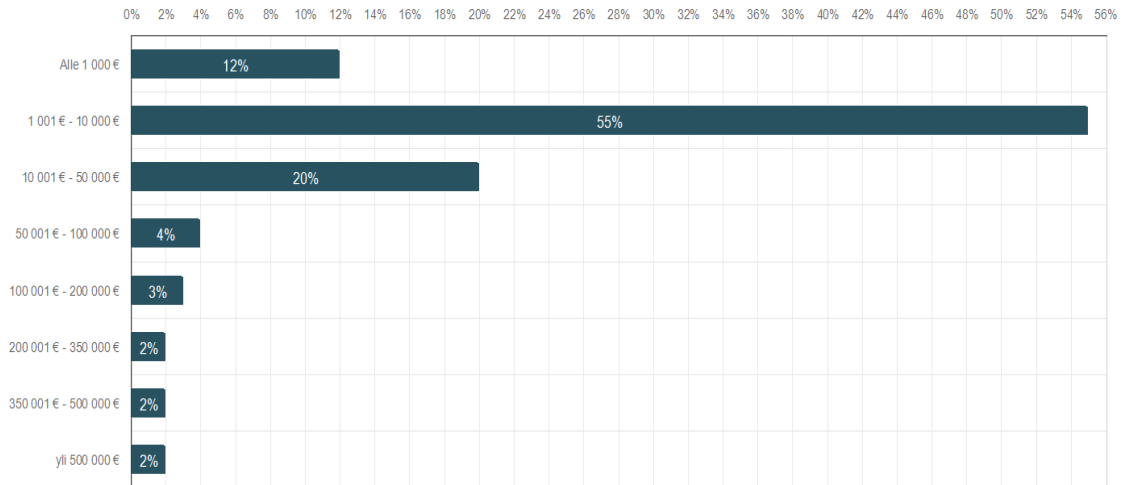
Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen henkilöstöresursseja kartoitettaessa vuonna 2021 toteutetussa järjestökyselyssä osa-aikaisia, joko vakituisia tai määräaikaisia, oli 24 prosentilla vastanneista, palkkatuella työskenteleviä oli 20 prosentilla ja muita työntekijöitä, kuten tuntityöntekijöitä oli 4 prosentilla kyselyyn vastanneista järjestöistä. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 8).

Kuvio 10. Yhdistysten osa-aikaisten työntekijöiden määrä

5.2.8 Talouden kokoluokka: Yhdistyksen kokonaiskulut edellisessä tilinpäätöksessä

Kuviosta 11 tarkasteltaessa yhdistyksen tai järjestön talouden kokoluokkaa suurimmaksi kokonaiskululuokaksi muodostui annettujen vastausten perusteella 1001 €-10 000 € (55 %). Toiseksi suurin kokonaiskululuokka oli kyselyyn vastanneiden mukaan 10 001 €-50 000 € (20 %). Alle 1000 € kokoluokkaan kuului 12 prosenttia järjestöistä. 50 001 €-100 000 € kokonaiskuluikseen määritelleitä järjestöjä oli vastanneista 4 prosenttia ja 100 001 €-200 000 € kokoluokka oli 3 prosenttia järjestöistä. Suurissa talouden kokoluokissa, kuten 200 001 €-350 000 €, 350 001 €-500 000 € ja yli 500 001 € kokoluokissa oli kussakin 2 prosenttia vastanneista järjestöistä.

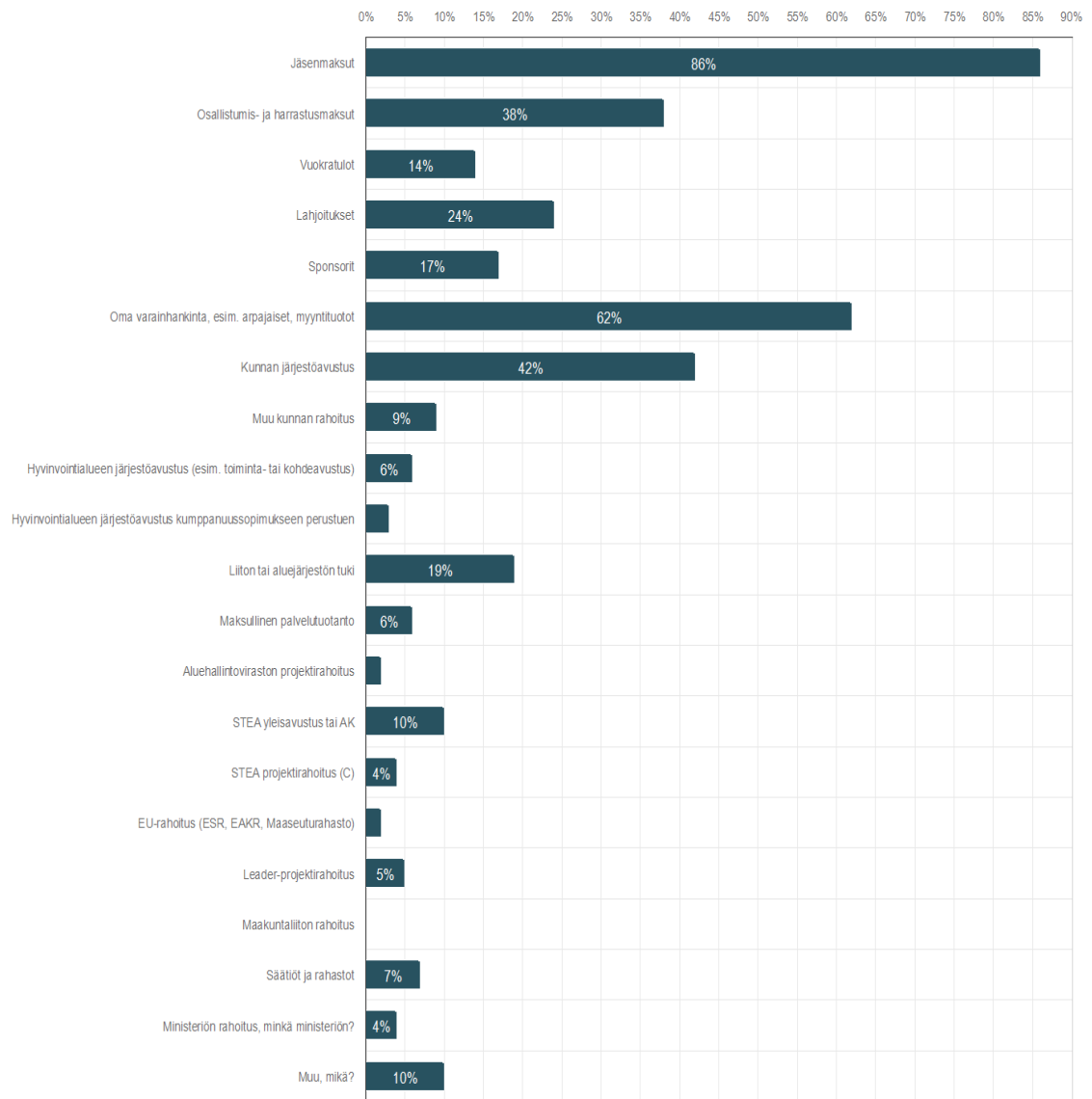

Kuvio 11. Yhdistyksen talouden kokoluokka edellisen tilinpäätöksen mukaan

5.2.9 Yhdistyksen toiminnan rahoittaminen

Kuviosta 12 voidaan havaita, että suurin osa yhdistyksistä tai järjestöistä rahoittaa toimintaansa jäsenmaksuilla (86 %), omalla varainhankinnalla (62 %), kunnan järjestöavustuksella (42 %), osallistumis- ja harrastusmaksuilla (38 %), lahjoituksilla (24 %), liiton tai aluejärjestön tuella (19 %), sponsorituloilla (17 %), vuokratuloilla (14 %), STEA yleisavustuksella (10 %), muu kunnan rahoitus (9 %), säätiöiden ja rahastojen avustuksilla (7 %), hyvinvointialueen järjestöavustuksella (6 %), maksullisella palvelutuotannolla (6 %), Leader-projektirahoituksella (5 %), STEA projektirahoituksella (4 %) sekä eri ministeriöiden rahoituksella (4 %).

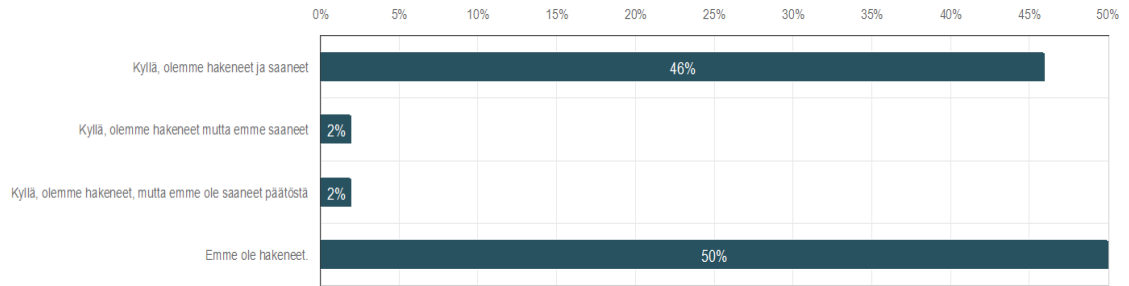
Ministeriöiden rahoituksella toimintaansa rahoittaa vastanneista 12 järjestöä. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta saa kyselyyn vastanneista 4 järjestöä, Sosiaali- ja terveysministeriön rahoitusta saa 3 järjestöä, Opetushallituksen rahoitusta saa 2 järjestöä, Maa- ja metsätalousministeriön rahoitusta saa 2 järjestöä ja yksi järjestö ilmoitti saavansa Sisäministeriöltä rahoitusta toimintaansa. Ministeriöiden rahoituksen lisäksi kyselyyn vastanneista 4 järjestöä sai Taiteen edistämiskeskukselta rahoitusta ja 2 järjestöä ilmoitti saavansa Lapin kulttuurirahaston avustuksia ja 2 järjestöä vastasi saavansa rahoitusta seurakunnilta.

Kuvio 12. Yhdistyksen toiminnan rahoittaminen

5.2.10 Onko yhdistys hakenut ja/tai saanut avustuksia kunnalta vuonna 2023

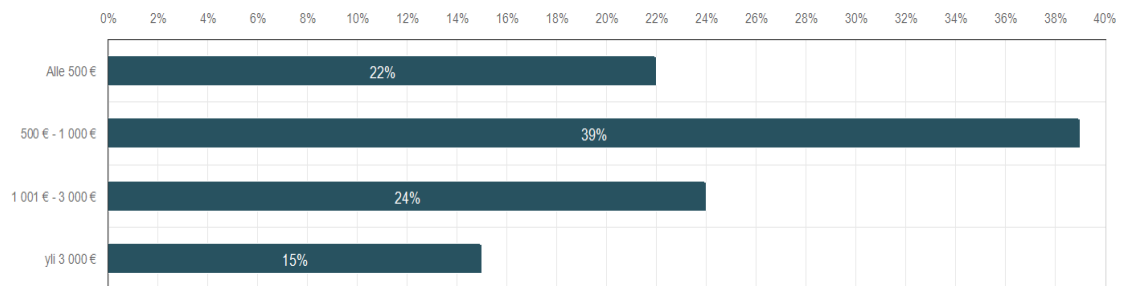
Kuviosta 13 voidaan havaita, että kyselyyn vastanneista 46 prosenttia yhdistyksistä ja järjestöistä vastasi hakeneensa ja saaneensa avustuksia kunnalta. 50 prosenttia vastanneista järjestöistä ei ollut hakenut kunnalta avustuksia. Järjestöjä, jotka olivat hakeneet, mutta eivät olleet saaneet avustusta kunnalta oli 2 prosenttia vastanneista ja järjestöjä, jotka olivat hakeneet, mutta jääneet ilman päätöstä oli myös 2 prosenttia kyselyyn vastanneista järjestöistä.

Kuvio 13. Yhdistysten kunnalta haetut ja saadut avustukset

5.2.11 Yhdistyksen kunnalta saaman avustuksen määrä

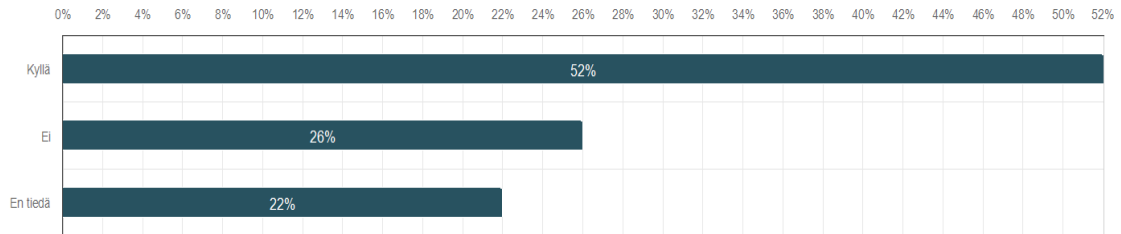
Kuvion 14 mukaan kuntien myöntämää avustusta 500 €-1000 € välillä sai 39 prosenttia järjestöistä, 1001 €-3000 € avustuksen sai 24 prosenttia, alle 500 €:n avustuksen 22 prosenttia ja yli 3000 euron avustuksen sai 15 prosenttia kyselyyn vastanneista järjestöistä.

Kuvio 14. Yhdistyksen kunnalta saaman avustuksen määrä

5.2.12 Aikooko yhdistys hakea avustusta kunnalta jatkossa

Kuviossa 15 on esitetty, aikooko yhdistys tai järjestö hakea järjestöavustusta kunnalta myös tulevaisuudessa. 52 prosenttia kyselyyn vastanneista yhdistyksistä ja järjestöistä vastasi hakevansa myös jatkossa kunnalta avustusta toimintaansa. 26 prosenttia vastanneista järjestöistä ei aikonut hakea avustusta kunnalta ja 22 prosenttia vastanneista ei osannut sanoa järjestönsä puolesta kunnalta haettavaan avustukseen liittyvistä asioista.

Kuvio 15. Yhdistysten aikomus hakea avustusta kunnalta jatkossa

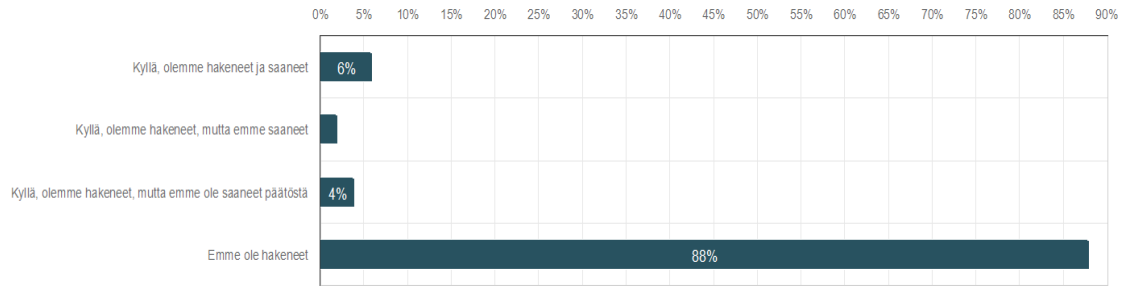
5.2.13 Kunnan järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittäminen

Kunnan järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittämisestä kysyttiin vastaajilta avoimella kysymyksellä. Kysymykseen vastasi 133 järjestön edustajaa. Vastaukset jaoteltiin teemoittain ja niistä nousi esille 5 päätyyppiä, jotka olivat:

1. Hakemusten ja hakuprosessin yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen (16,5 %)
2. Tiedotusta ja informaatiota parannettava haettavista avustuksista ja niiden myöntämisperusteista (11,3 %)
3. Nykyinen käytäntö on hyvä (13,5 %)
4. Hakemisen aikataulut/Jatkuva hakumenettely (5 %)
5. Sähköinen hakujärjestelmä, jossa yksillä liitteillä monen avustuksen hakemisen mahdollisuus (9,8 %).

5.2.14 Onko yhdistys hakenut ja/tai saanut avustuksia hyvinvointialueelta

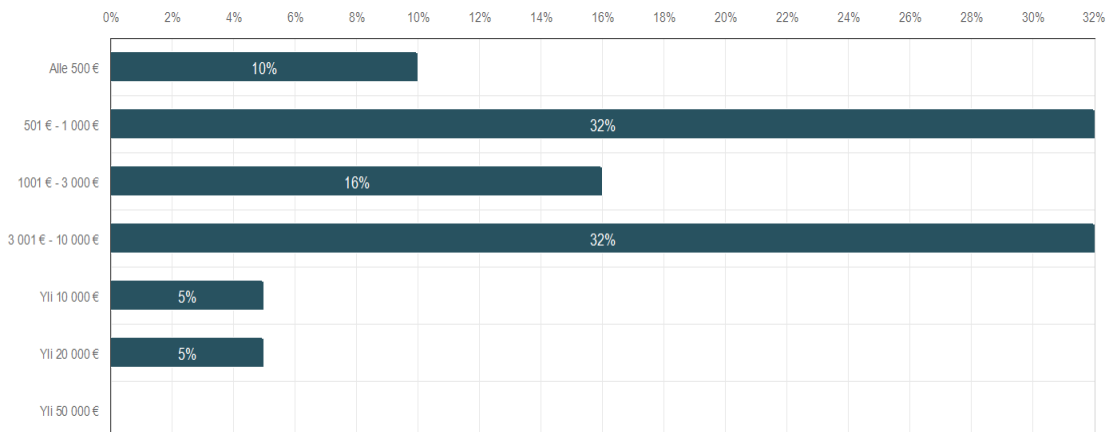
Kyselyyn osallistuneista 88 prosenttia vastasi, että yhdistys tai järjestö ei ole hakenut avustusta hyvinvointialueelta, kuten kuviosta 16 voidaan havaita. 6 prosenttia yhdistyksistä ja järjestöistä oli hakenut ja saanut avustuksia. 4 prosenttia oli hakenut, mutta ei ollut saanut päätöstä ja 2 prosenttia vastanneista oli hakenut, mutta ei ollut saanut avustuksia hyvinvointialueelta.

Kuvio 16. Yhdistyksen hyvinvointialueelta hakemat ja saadut avustukset

5.2.15 Yhdistyksen hyvinvointialueelta saaman avustuksen määrä

Kuviossa 17 on havainnollistettu yhdistysten ja järjestöjen hyvinvointialueelta saaman järjestöavustuksen määriä. 32 prosenttia kyselyyn vastanneista yhdistyksistä ja järjestöistä oli saanut 501 €-1000 €:n ja 32 prosenttia 3001 €-10 000 €:n suuruisen avustuksen hyvinvointialueelta. 16 prosenttia oli saanut 1001 €-3000 €:n avustuksen ja 10 prosenttia vastanneista oli saanut alle 500 euron avustuksen. 5 prosenttia vastanneista oli saanut yli 10 000 euron avustuksen ja 5 prosenttia yli 20 000 euron suuruisen avustuksen.

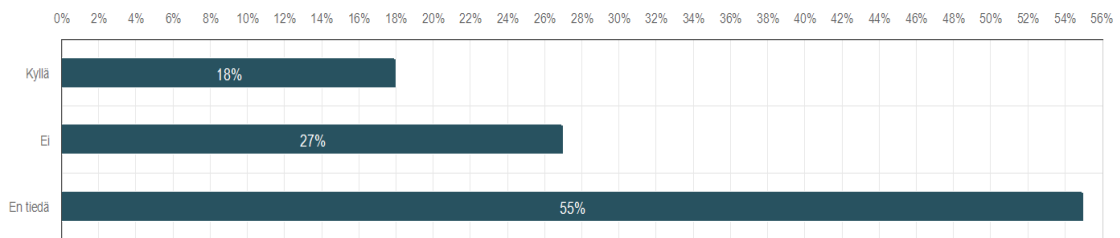

Kuvio 17. Yhdistyksen hyvinvointialueelta saaman avustuksen määrä

5.2.16 Aikooko yhdistys hakea avustusta hyvinvointialueelta jatkossa

Kuviosta 18 voidaan havaita, että 55 prosenttia kyselyyn vastanneista yhdistyksistä ja järjestöistä ei osannut sanoa, aikooko yhdistys hakea avustusta hyvinvointialueelta tulevaisuudessa. 27 prosenttia vastanneista järjestöistä ei

aikonut hakea avustusta ja 18 prosenttia vastasi hakevansa myös jatkossa hyvinvointialueelta avustusta toimintaansa.

Kuvio 18. Yhdistyksen aikomus hakea avustusta hyvinvointialueelta jatkossa

5.2.17 Hyvinvointialueen järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittäminen

Hyvinvointialueen järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvien käytäntöjen kehittämisestä kysyttiin vastaajilta avoimella kysymyksellä. Kysymykseen vastasi yhteensä 116 järjestön edustajaa. Vastaukset jaoteltiin teemoittain ja niistä nousi esille 4 päätyyppiä, jotka olivat:

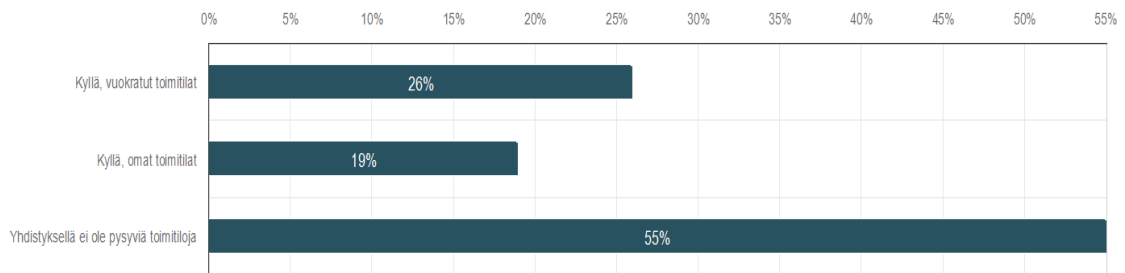
1. Haettavista avustuksista tiedottaminen: myöntämisperusteet, hakukriteerit ja hakemisen aikataulutus (37 %)
2. Avustusten myöntäminen myös yhden kunnan alueella toimiville järjestöille (8,6 %)
3. Hakemusten ja hakuprosessin yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen (13 %).

116:sta vastaajasta 39 (33,6 %) ei tiennyt, että hyvinvointialueelta voi hakea järjestöavustusta tai osannut sanoa mitään hyvinvointialueen järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyvistä käytännöistä.

5.2.18 Yhdistyksen käytössä olevat pysyvät toimitilat

Kuviossa 19 on tarkasteltu kyselyyn vastanneiden yhdistysten ja järjestöjen käytössä olevia pysyviä toimitiloja, joista vastaajista 26 prosenttia vastasi yhdistyksellä olevan vuokratut toimitilat ja 19 prosenttia, että yhdistyksellä on

käytössään oma toimitila. 55 prosenttia kyselyyn vastanneilla yhdistyksillä ei ollut käytössään pysyviä toimitiloja.

Kuvio 19. Yhdistyksen käytössä olevat pysyvät toimitilat

5.2.19 Yhdistyksen toimitilojen sopivuus ja riittävyys

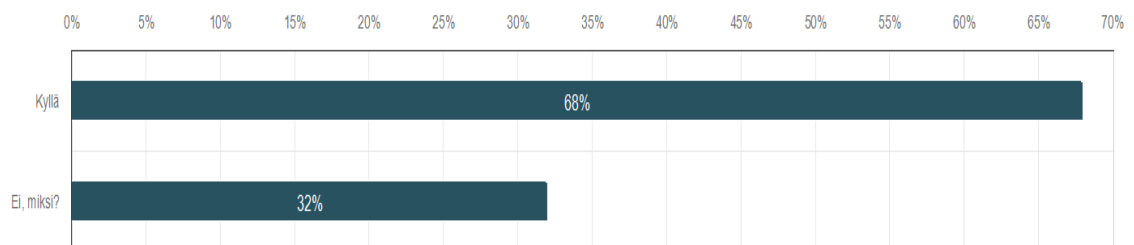
Kysymykseen yhdistyksen tai järjestön toimitilojen sopivuudesta ja riittävydestä 68 prosenttia piti toimitiloihin sopivina ja 32 prosenttia kyselyyn vastanneista piti nykyisiä toimitiloja sopimattomina ja riittämättöminä yhdistyksen toiminnan kannalta (kuviokuva 20). Vastaajista 77 oli kirjoittanut lisätietoja vastauskenttään, mutta näistä vastauksista 24 ei vastannut esitettyyn kysymykseen. Näin ollen vastauksia jäi jäljelle 53 kappaletta, joiden perusteella avoimet vastaukset on teemoiteltu aihealueittain ja laskettu seuraavat prosenttiosuudet:

1. Kunnan tai kaupungin tarjoamat järjestötilat eivät ole esteettömiä (7,5 %)
2. Oman toimitilan ylläpitäminen on liian kallista (9,4 %)
3. Jokaisella yhdistyksellä yksilölliset tilan tarpeet, esimerkiksi liikuntahalli, konsertit ja muut suuret yleisötapahtumat (22,6 %)
4. Yhdistyksen tarvikkeille ei ole säilytystilaa tai lisätilan tarve (24,5 %)
5. Järjestökeskusten toimitilat sopivat ja riittävät, mutta tiloihin vaikea saada varattua sopivaa aikaa (11,3 %).

Ne yhdistykset, jotka ilmoittivat, että yhdistyksellä ei ole vakituisia toimitiloja käytössään, luettelivat useita erilaisia vaihtoehtoisia kokoontumispaikkoja. Näistä ryhmiteltiin 9 vaihtoehtoista kokoontumistilaa, jotka on lueteltu eniten ääniä saaneesta kokoontumispaikasta vähiten ääniä saaneeseen:

1. Kunnan tilat (33,5 %)
2. Jäsenten kotona (16,8 %)
3. Järjestökeskuksen tilat (12,8 %)
4. Vuokratut tilat (10,6 %)
5. Kahvilat ja ravintolat (9,5 %)
6. Toisten yhdistysten tilat (8,3 %)
7. Muut julkiset tilat, kuten uimahalli, liikuntahallit ja kirjasto (7,3, %)
8. Seurakunnan tilat (3,9 %)
9. Teams-kokous (3,4 %)

Vuonna 2018 toteutetussa järjestökyselyssä 80 prosenttia vastanneista piti käytössään olevia toimitiloja sopivina ja riittävinä. (Ahola 2018, 30). Toimitilojen sopivuus ja riittävyys on heikentynyt huomattavasti viiden vuoden aikana, kun tulosta vertaillaan tämän hetkiseen tilanteeseen.

Kuvio 20. Yhdistyksen toimitilojen sopivuus ja riittävyys

5.2.20 Yhdistysten toimitilojen yhteiskäytön kehittäminen

Yhdistysten toimitilojen yhteiskäytön kehittämisestä saadut vastaukset luokiteltiin neljään ryhmään:

1. Yhteiskäyttöä pitäisi kehittää (60,7 %)
2. Ei kehitettävää/Nykyinen käytäntö hyvä (17,9 %)
3. Ei osaa sanoa (9,2 %)

4. Toimitilojen yhteiskäyttöä on jo yhdistysten välillä (12,2 %)

"Yhteisiä tiloja useamman yhdistyksen kanssa. Lukolliset säilytystilat kaikille."

"Jos tilat ovat joutilaana, voisi hyvinkin tarjota mahdollisuutta myös muille käyttää tiloja."

"Miksei, jos sillä saisi käyttöastetta nostettua ja nettokustannuksia alennettua."

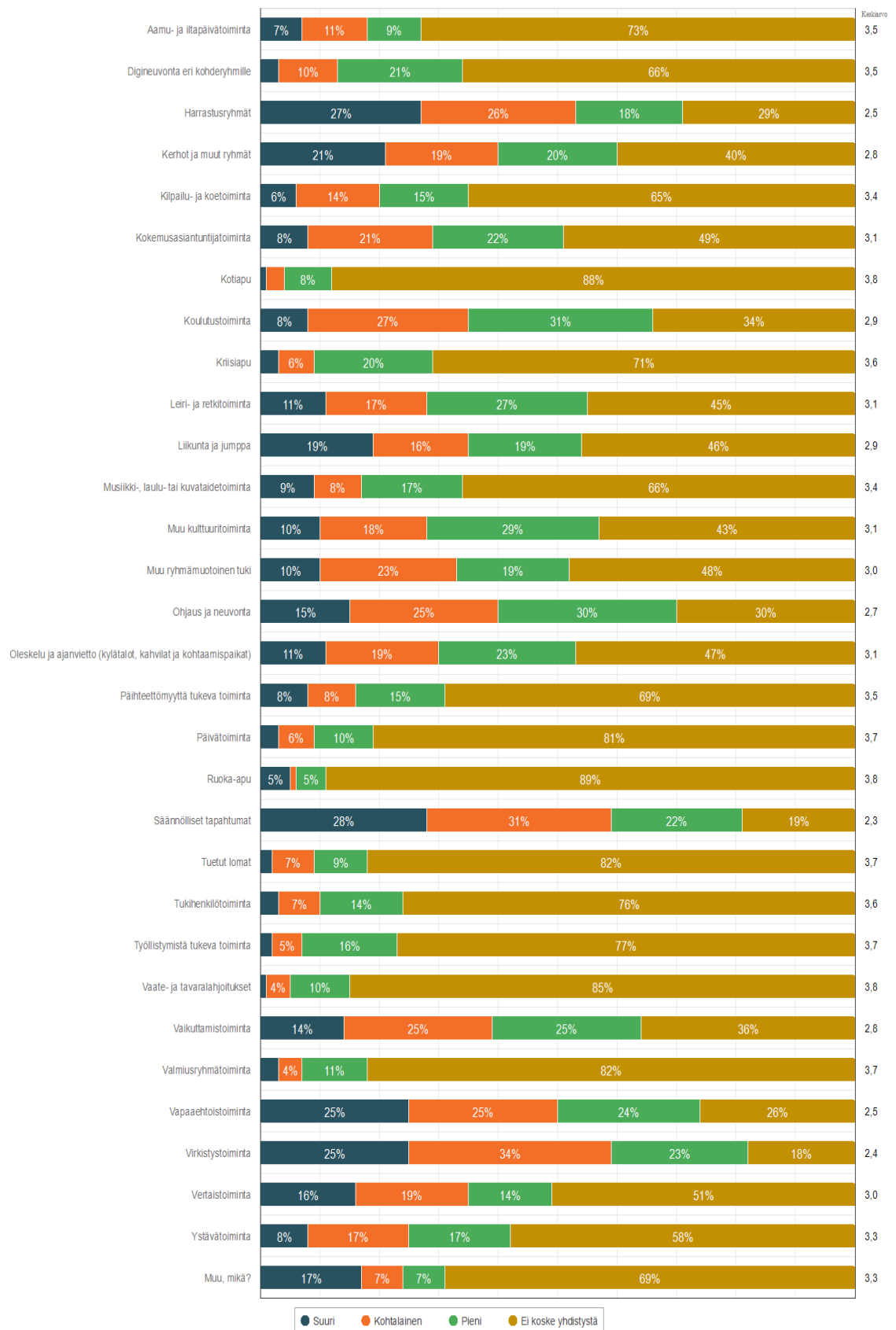
"Kyllä. Esimerkiksi meillä on monta iltaa viikossa, jolloin tiloissamme ei ole toimintaa."

"Pitäisi, lukuisia yhdistyksiä pitäisi voida yhdistää, voimavaroja keskittää. Toimitilojen ylläpito yksistään on raskasta ja pois muusta kylällä tapahtuvasta toiminnasta."

Yhdistysten toimitilojen yhteiskäytön kehittämiseen suhtautui positiivisesti yli 60 prosenttia vastaajista. Käytännön toteutuksen kannalta vastaajat nostivat esille käytettävissä olevien tilojen sähköisen varausjärjestelmän, jossa yhteisen toimitilan voisi varata yhdistyksen käyttöön helposti ja reaaliaikaisesti.

5.2.21 Yhdistyksen toiminta terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä

Kuviossa 21 on esitetty vastaajien omaan arvioon perustuva yhdistyksen tämän hetkisen toiminnan rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Vastausvaihtoehdot esitettyihin kohtiin olivat suuri, kohtalainen, pieni ja ei koske yhdistystä. Kuvioista on havaittavissa, että harrastusryhmätoiminta, koulutustoiminta, ohjaus ja neuvonta, säännölliset tapahtumat, vaikuttamistoiminta, vapaaehtoistoiminta sekä virkistystoiminta määriteltiin toimintamuodoista ja palveluista sellaisiksi, jotka kyselyyn vastanneet kokivat merkittävimmiksi yhdistyksen toiminnaksi, jotka vaikuttavat terveyden ja hyvinvoinnin edistäjinä. Lisäksi erilaiset luontoon ja ympäristöasioihin liittyvät toiminnot vastaajat olivat lisänneet vastauksiinsa, jotka kokivat toiminnassaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviksi tekijöiksi.

Kuvio 21. Yhdistysten toimintamuotojen laajuus terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä

5.3 Yhdistysten yhteistyö

5.3.1 Kuinka paljon yhdistyksellä on paikallista yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa

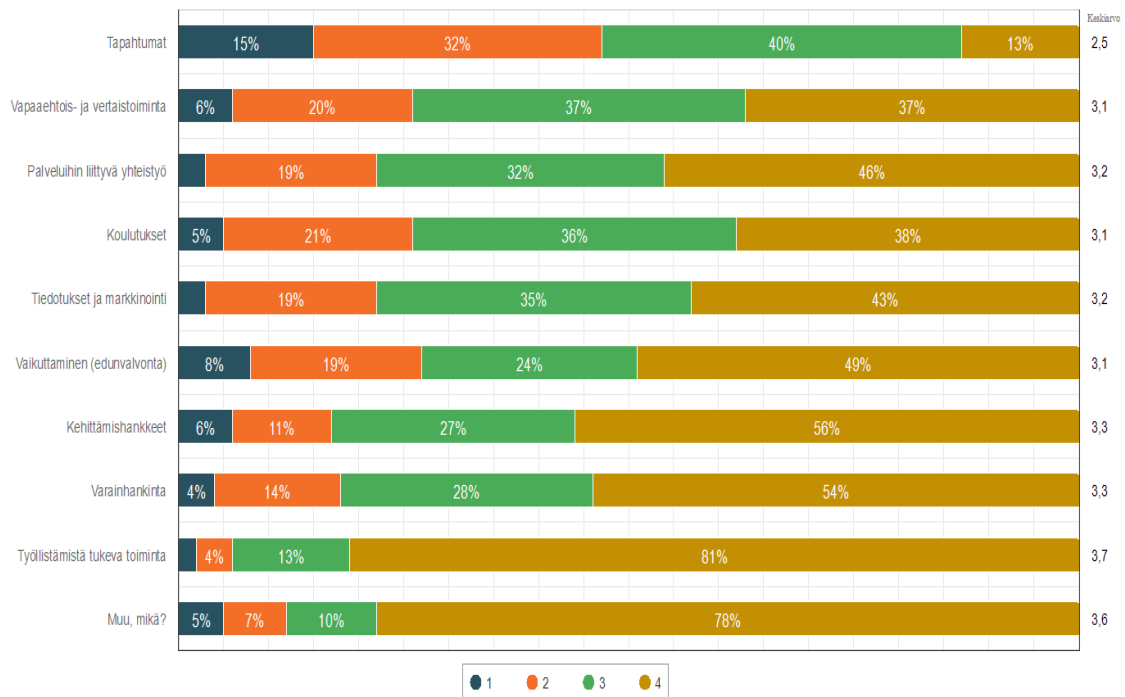
Paikallista yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa suurin osa vastaajista arvioi olevan joko ei lainkaan tai vähän, kuten kuviossa 22 voidaan havaita.

Muoksi yhteistoiminnan muodoksi vastaajat olivat lisänneet ruokajakeluiden järjestämisen ja samojen henkilöiden toimimisen useissa yhdistyksissä, jolloin yhteistyötä oli yhdistysten välillä.

Vuonna 2021 toteutetussa sosiaali- ja terveysalan järjestökyselyssä vastanneista 39 prosenttia olisi halunnut laajentaa yhteistyötä uusiin järjestöihin ja 39 prosenttia teki jo sopivasti yhteistyötä muiden järjestötoimijoiden kanssa. Järjestöjen välinen yhteistyö näytti kuitenkin rakentuvan paikallisesti, jolloin yhteistyökumppaneiden toiminta-alue oli saman kunnan alueella. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 32.)

Vuonna 2018 toteutetussa maakunnallisessa järjestökyselyssä 76 prosenttia vastanneista kertoi yhdistyksensä tai järjestönsä tekevän yhteistyötä vähintään yhden järjestön kanssa. Järjestöt tekivät yhteistyötä pääasiassa joko saman alan järjestöjen kanssa tai saman kohderyhmän ympärillä toimivien järjestöjen kanssa. (Ahola 2018, 51.)

Vuosina 2018 ja 2021 toteutetuissa järjestökyselyissä järjestöjen välisen yhteistyön on määritelty tutkimustulosten perusteella olevan aktiivista. Vuonna 2024 toteutetun järjestökyselyn tutkimustulosten mukaan, kuten kuviossa 25 on esitetty, on yhteistyö kuitenkin ainoastaan tapahtumien järjestämisessä aktiivisella tasolla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että järjestöjen välistä yhteistyötä ei olisi, mutta sen määrä on pienentynyt verrattuna aikaisemmin toteutettuihin järjestökyselyiden tutkimustuloksiin.

1=paljon, 2=kohtalaisesti, 3=vähän, 4=ei lainkaan

Kuvio 22. Yhdistysten paikallinen yhteistyö muiden yhdistysten kanssa

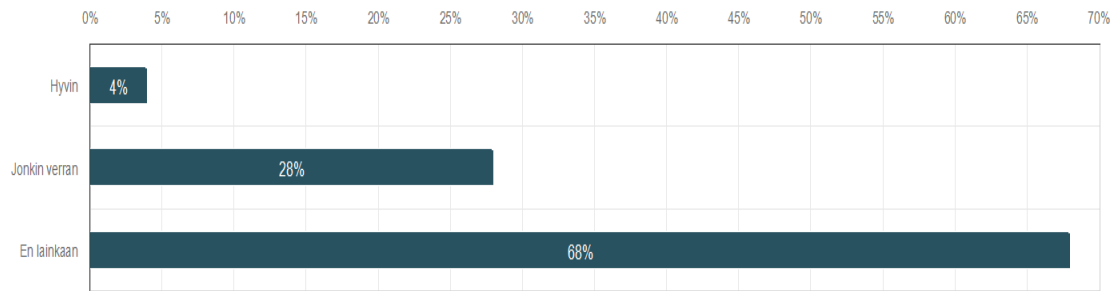
5.3.2 Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunnettavuus ja kehittämiskohteet

Kuviossa 23 on tarkasteltu Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunnettavuutta kyselyyn vastanneiden keskuudessa. Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunti hyvin 4 prosenttia, jonkin verran 28 prosenttia ja ei lainkaan 68 prosenttia kyselyyn vastanneista. Tilanne ei ole muuttunut ratkaisevasti vuonna 2018 toteutetusta maakunnallisesta järjestökyselystä, jossa vastanneista 66 prosenttia tunti toimikunnan toiminnan joko huonosti tai melko huonosti. (Ahola 2019, 52).

Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan toiminnan kehittämiseksi kysymykseen vastanneet määrittelivät tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi:

1. Järjestöneuvottelukunnan toiminnan esittely ja toiminnasta tiedottaminen koko Lapin maakunnan alueella
2. Tiedottaminen vaikuttamistoiminnasta ja ajankohtaisista päätöksistä
3. Aktiivinen palvelujen tarjoaminen ja yhteydenpito järjestökenttään

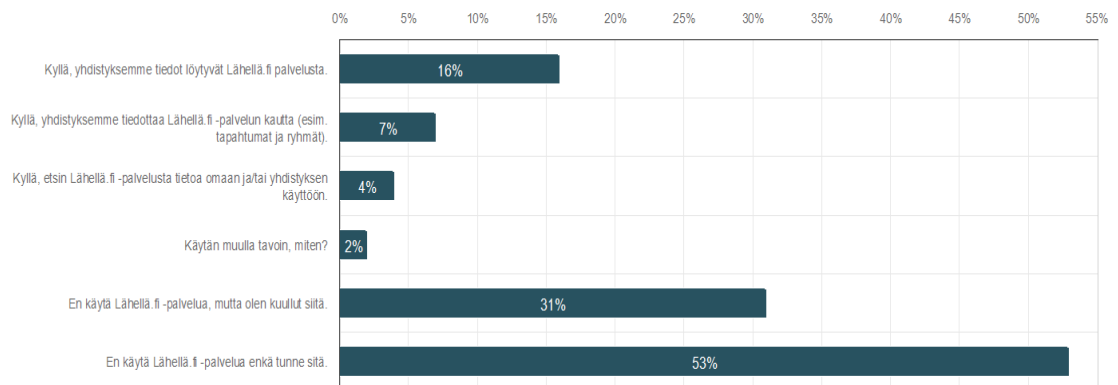
4. Jalkautuminen paikallisyhdistysten toimintaan

Kuvio 23. Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan tunnettavuus

5.3.3 Käyttääkö yhdistyksenne Lähellä.fi-palvelua?

Kysymykseen Lähellä.fi-palvelun käyttämisestä on havainnollistettu kuviossa 24, jossa 53 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti, että yhdistys ei käytä Lähellä.fi-palvelua eikä tunne sitä, 31 prosenttia oli kuullut palvelusta, mutta ei käyttänyt sitä, 16 prosenttia vastasi yhdistyksen tietojen löytyvän palvelusta, 7 prosenttia vastanneista yhdistyksistä tiedottaa tapahtumistaan Lähellä.fi-palvelun kautta, 4 prosenttia käytti palvelua tiedon etsimiseen ja 2 prosenttia ilmoitti käyttävänsä palvelua muilla tavoin.

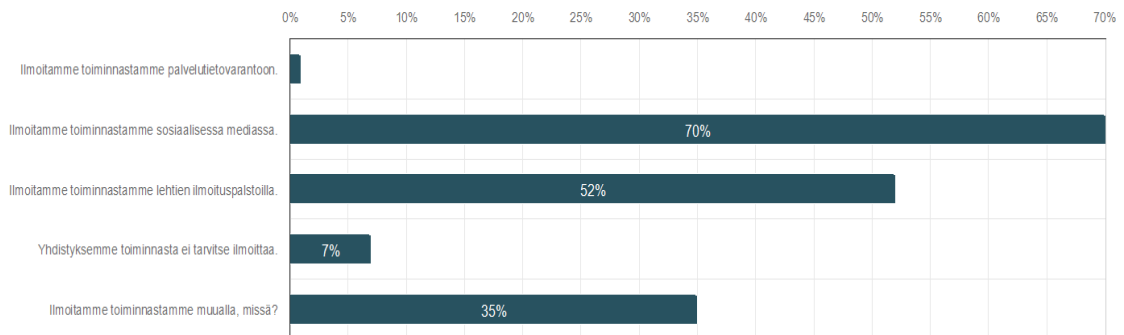
Kuvio 24. Lähellä.fi-palvelun käyttäminen

5.3.4 Yhdistyksen toiminnasta ilmoittaminen muualla kuin Lähellä.fi-palvelussa

Kuviossa 25 on esitetty yhdistyksiltä kerättyjen vastausten perusteella muita tapoja ja ilmoituskanavia, joilla toiminnasta ilmoitetaan laajalle yleisölle. Sosiaalisessa mediassa toiminnastaan ilmoittaa 70 prosenttia yhdistyksistä, lehtien ilmoituspalstalla 52 prosenttia, 7 prosenttia ei ilmoita yhdistyksen toiminnasta missään ilmoituskanavassa ja 1 prosentti yhdistyksistä ilmoittaa toiminnastaan palvelutietovarantoon.

35 prosenttia kysymykseen vastanneista käytti mahdollisuutta vastata kysymykseen omin sanoin eli avoimen vastauskentän kautta. Avoimet vastaukset teemoiteltiin seuraavasti:

1. Uutiskirjeet, sähköpostit jäsenille, jäsenlehti (32,6 %)
2. Yhteistyökumppaneiden välityksellä (6,5 %)
3. Omilla tai yhteistyökumppaneiden www-sivuilla (29,3 %)
4. Julkiset ilmoitustaulut ja julisteet (10,9 %)
5. Tekstiviestit, puhelimitse, suullisesti (14,1 %).

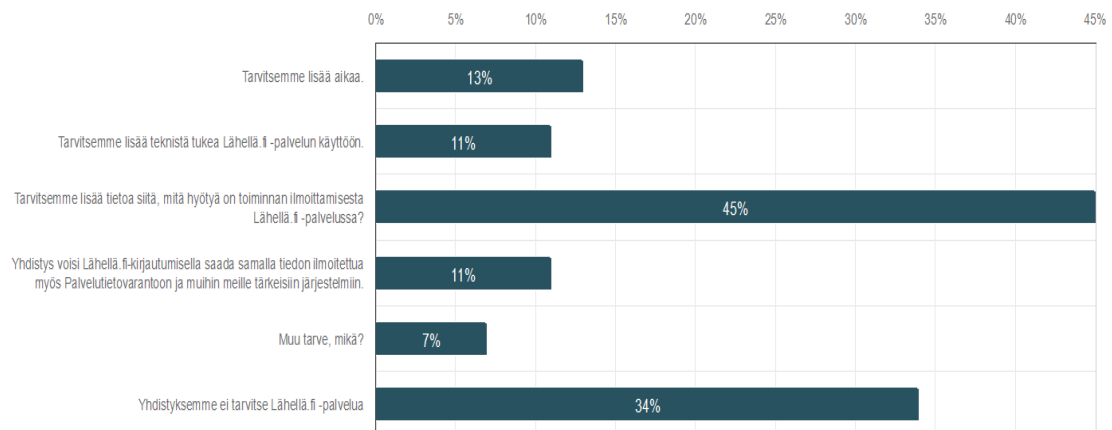

Kuvio 25. Yhdistyksen toiminnasta ilmoittaminen muualla kuin Lähellä.fi-palvelussa

5.3.5 Lähellä.fi-palvelun käyttöönottamisen yhdistyksen toiminnasta tiedottamisessa

Kysymykseen, mikä mahdollistaisi yhdistyksen toiminnasta ilmoittamisen Lähellä.fi-palvelussa, vastasi 45 prosenttia, että yhdistys tarvitsee lisää tietoa hyödyistä Lähellä.fi-palvelun kautta ilmoittamisesta, 34 prosenttia vastaajista ei kokenut yhdistyksensä tarvitsevan Lähellä.fi-palvelua, 13 prosenttia koki tarvitsevansa lisää aikaa palvelun käyttöönottamiseksi, 11 prosenttia yhdistyksistä vastasi tarvitsevansa teknistä tukea palvelun käyttämisessä ja 11 prosenttia vastaajista toivoi, että Lähellä.fi-palveluun kirjautumisella saisi tiedon myös muihin järjestötoiminnan kannalta tärkeisiin tietokantoihin. 7 prosenttia vastaajista ilmoitti yhdistyksellä olevan jokin muu syy tai tarve, että yhdistyksen olisi mahdollista ottaa Lähellä.fi-palvelu käyttöön (kuvio 26).

Avoimista vastauksista kävi ilmi, että henkilöresurssit tai nimenomaan niiden vähäisyys oli syynä siihen, että yhdistys ei käyttänyt Lähellä.fi-palvelua. Myös kohderyhmän pitäisi löytää paremmin yhdistyksen ilmoitus, jos se lisättäisiin Lähellä.fi-palveluun. Toisin sanoen yhdistysten näkökulmasta Lähellä.fi-palvelun olemassaolo pitäisi saada myös suuren yleisön tietouteen.

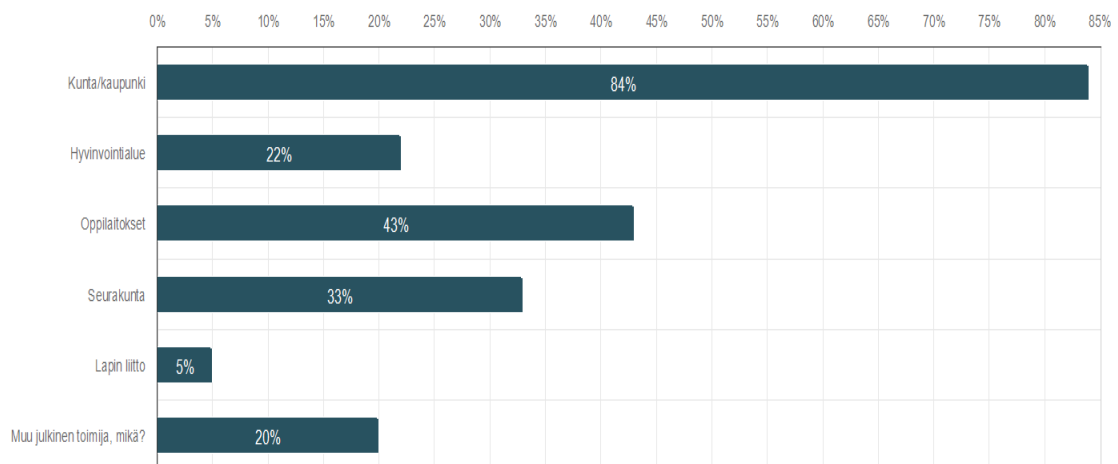

Kuvio 26. Lähellä.fi-palvelun käyttämisen mahdollistavat tekijät

5.3.6 Yhdistyksen yhteistyö julkisten toimijoiden kanssa

Julkisista toimijoista kunnan tai kaupungin kanssa teki yhteistyötä 84 prosenttia vastanneista yhdistyksistä, oppilaitosten kanssa 43 prosenttia ja seurakunnan kanssa 33 prosenttia. Kuviosta 27 voidaan havaita, että hyvinvointialueen kanssa yhteistyötä teki 22 prosenttia yhdistyksistä ja Lapin liiton kanssa 5 prosenttia. Sama yhdistys teki yhteistyötä myös useamman julkisen toimijan kanssa ja vastaajat pystyivätkin valitsemaan vastaukseensa kaikki yhteistyökumppanit. Muita julkisia toimijoita, joiden kanssa yhdistyksillä oli yhteistyötä olivat:

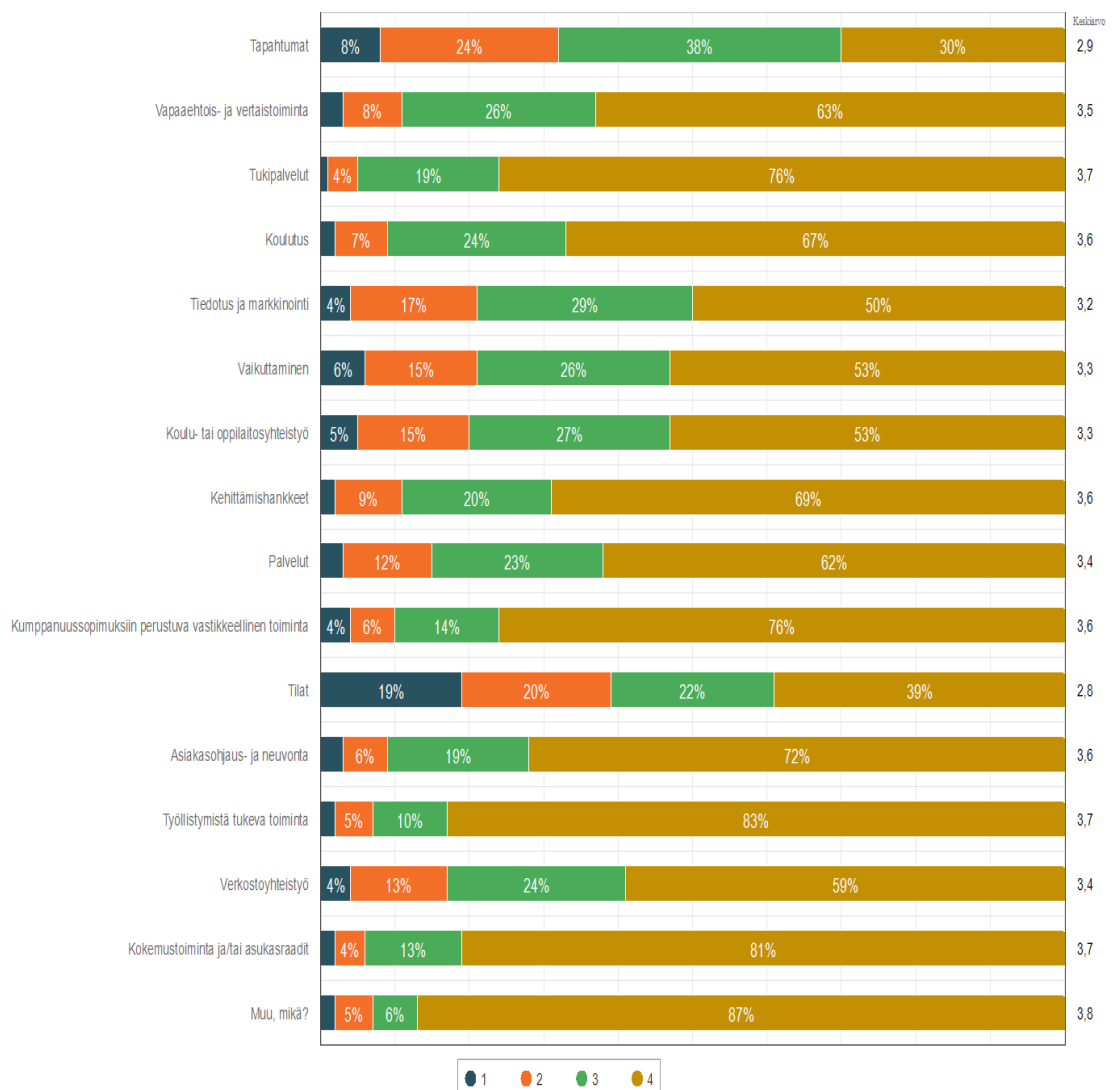
1. Maakunnalliset ja paikalliset yhdistykset (30,9 %)
2. Leader-ryhmä (9 %)
3. Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat (7,3 %)
4. Metsähallitus, Riistakeskus (10,9 %)
5. Lapin ELY-kesku (5,5 %)
6. Yritykset (3,6 %).

Kuvio 27. Yhdistyksen yhteistyö julkisten toimijoiden kanssa

5.3.7 Yhdistyksen yhteistyö kunnan kanssa

Kuviosta 28 on havaittavissa, että yhdistysten ja kuntien välisessä yhteistyössä suurimmat osa-alueet ovat tapahtumien, tiedotuksen ja markkinoinnin sekä tilojen järjestämiseen liittyvä yhteistyö (mediaani 3). Muilla yhteistyön osa-alueilla yhteistyötä ei kyselyyn vastanneiden yhdistysten mukaan ole lainkaan (mediaani 4). Avoimiin vastuksiin yhdistykset olivat määritelleet yhteistyön osa-alueiksi myös riistanhoidon kaupungin maa-alueilla, edunvalvonnan, maisemanhoidon ja yhteistyön kunnan kanssa tarvittaessa erillisellä yhteydenotolla.

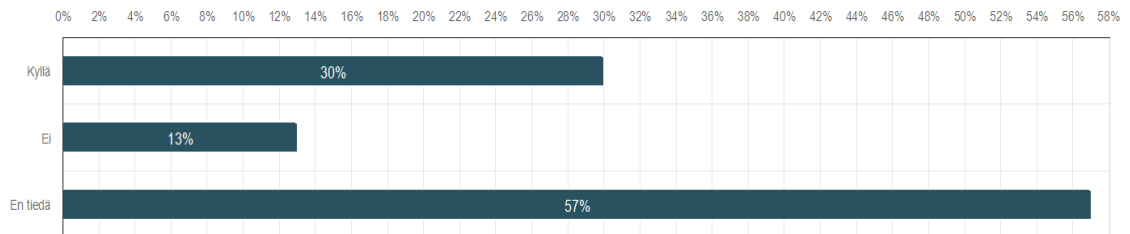

1=paljon, 2=kohtalaisesti, 3=vähän, 4=ei lainkaan

Kuvio 28. Yhdistyksen yhteistyö kunnan kanssa

5.3.8 Kunnan järjestöyhdyshenkilö

Kuviosta 29 on tarkasteltavissa, että 57 prosenttia vastanneista ei tiedä, onko kunnassa järjestöyhdyshenkilöä, 30 prosenttia ilmoittaa kunnassa olevan järjestöyhdyshenkilö ja 13 prosenttia vastanneista vastaa, että yhdistyksen toimintakunnassa ei ole järjestöyhdyshenkilöä.

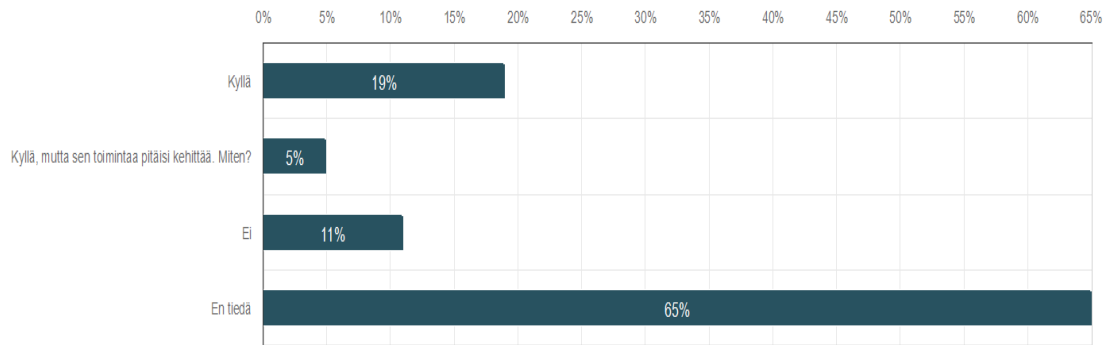

Kuvio 29. Kunnan järjestöyhdyshenkilön tunnettavuus yhdistysten näkökulmasta

5.3.9 Kunnan järjestöjen yhteistyöryhmä ja sen tarpeellisuus

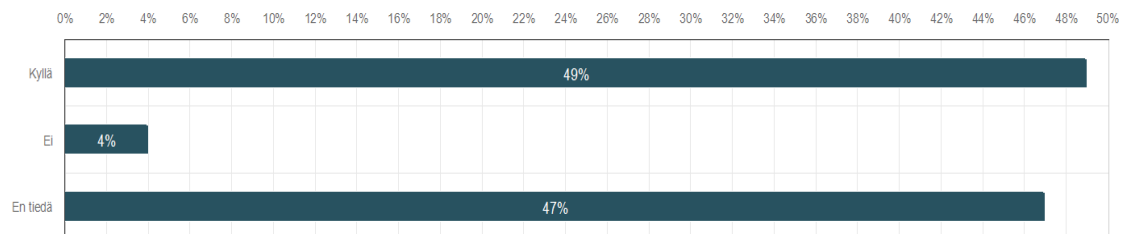
Kuviossa 30 on havainnollistettu kunnan järjestöjen yhteistyöryhmän tunnettavuutta yhdistysten näkökulmasta. 65 prosenttia kyselyyn vastanneista ei tiedä yhteistyöryhmästä tai sen olemassaolosta, 19 prosenttia vastaajista ilmoittaa kunnassa olevan yhteistyöryhmä ja 11 prosentin mukaan kunnassa ei ole järjestöjen yhteistyöryhmää. 5 prosenttia vastanneista ilmoitti, että kunnassa on järjestöjen yhteistyöryhmä, mutta sen toimintaa pitäisi kehittää. Kunnan ja järjestöjen väliseen yhteistyön kehittämisehdotuksista nousi esille seuraavat teemoitellut aihekokonaisuudet:

1. Kunnan ja järjestöjen yhteistyöfoorumi, joka kokoontuisi säännöllisesti suunnittelemaan ja kehittämään palveluiden sisältöä ja toteutusta (35,7 %)
2. Tiedottaminen, joka kohdistuisi sekä kuntalaisiin että järjestöihin (11,7 %)
3. Järjestöjen yhteistyöryhmän toiminnassa ei kehittämistarvetta (5%)
4. Ei osaa sanoa konkreettisia kehittämiskohteista (14,9 %).

Kuvio 30. Kunnan järjestöjen yhteistyöryhmän tunnettavuus

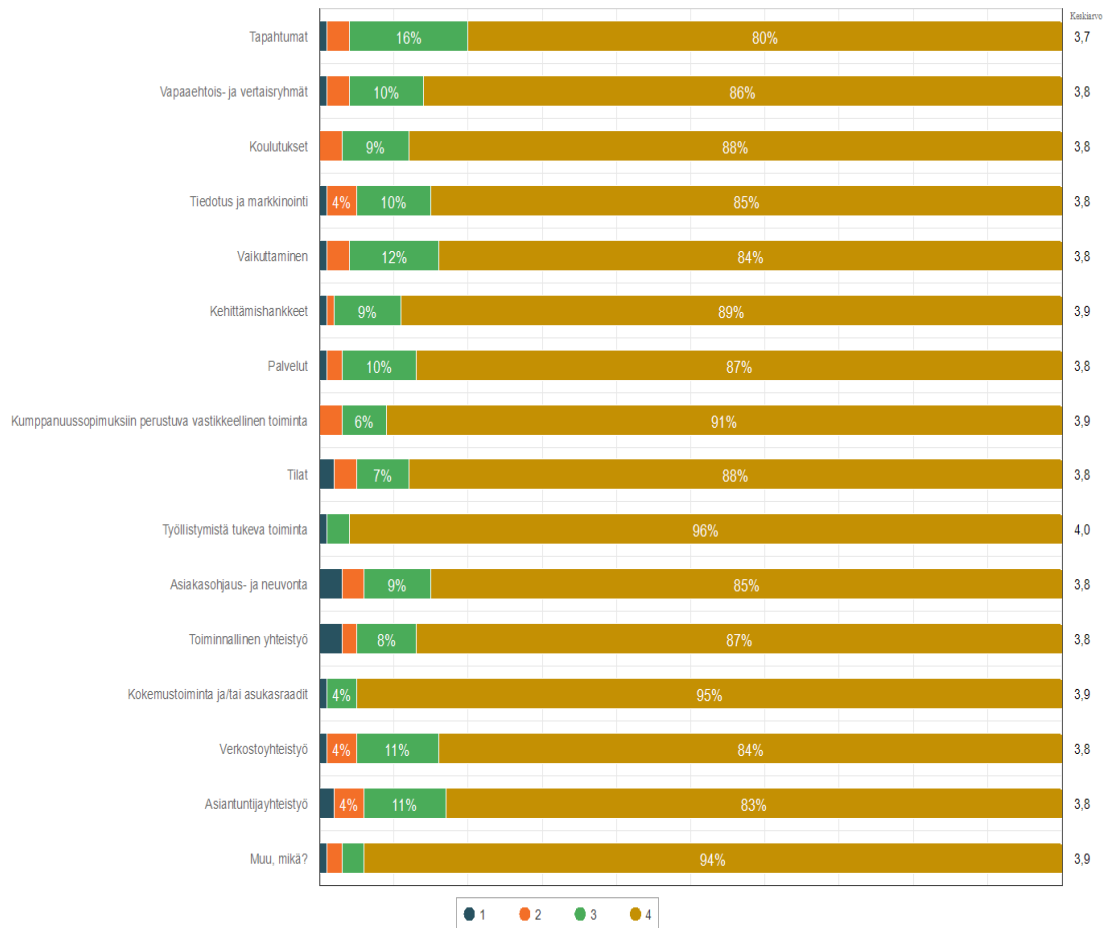
Yhdistykset ja järjestöt vastasivat kysymykseen järjestöjen yhteistyöryhmän tarpeellisuudesta niin, että 49 prosenttia vastanneista koki yhteistyöryhmälle olevan tarvetta, 4 prosenttia ei kokenut sitä tarpeelliseksi ja 47 prosenttia ei osannut määritellä kantaansa esitettyyn kysymykseen. Kuvio 31 on tarkasteltavissa vastanneiden yhdistysten ja järjestöjen vastaukset graafisessa muodossa.

Kuvio 31. Kunnan järjestöjen yhteistyöryhmän tarpeellisuus

5.3.10 Yhdistyksen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Yhdistyksiltä ja järjestöiltä kysyttäessä, kuinka paljon yhteistyötä on hyvinvointialueen kanssa, kaikkiin yhteistyön osa-alueisiin saatiin vastausten mediaaniksi 4, joka tarkoittaa, että yhteistyötä ei käytännössä ole lainkaan, kuten kuviossa 32 on havainnollistettu. Vastaajat olivat lisänneet muiksi yhteistyömuodoiksi, että yhdistyksellä on käytössään hyvinvointialueelta saatu defibilaattori sekä palokalusto.

1=paljon, 2=kohtalaisesti, 3=vähän, 4=ei lainkaan

Kuvio 32. Yhdistyksen yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

5.3.11 Yhdistysten ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittäminen

Yhdistysten ja hyvinvointialueen yhteistyön kehittämiseen liittyvistä vastauksista nousi selvästi esille neljä pääteemaan:

1. Yhdistykset mukaan palveluntarjoajiksi (3,3 %)
2. Järjestöavustusten vakiinnuttaminen (5,4 %)
3. Yhteistyömahdollisuuksien parempi kartoittaminen (22,8, %)
4. Tiedottaminen hyvinvointialueen mahdollisuuksista järjestötoiminnan tukemiseksi (17,4 %).

Vastaajista 21,7 prosenttia ei osannut sanoa, miten hyvinvointialueen kanssa voisi tehdä yhteistyötä, joten kehittämiskohteitakin oli vaikea määritellä.

”Tulisi ensin selkeyttää, mitkä asiat kuuluvat kunnalle ja mitkä hyvinvointialueelle.”

”Enemmän tiedottamista ja kartoittamista, mitä yhteistyötä voi tehdä.”

”Hyvinvointialueella on niin hajallaan kaikki, ainakin tänne ulospäin. Tarmokkaammin ja selvemmin tarvittaisiin tietoa kentällä.”

5.4 Yhdistyksen toiminnan kehittämistarpeet

5.4.1 Yhdistyskentän keskeiset kehittämiskohteet Lapissa

Yhdistyskentän ja järjestötoimijoiden keskeiset kehittämiskohteet Lapin maakunnassa jakautuivat viiteen pääryhmään:

1. Yhdistysten tiedon kokoaminen ja jakaminen (14 %)
2. Yhteistyön kehittäminen/verkostoituminen (32 %)
3. Aktiivitoimijoiden määrän lisääminen (10 %)
4. Yhdistyskentän mahdollisuudet työllistäjänä, esimerkiksi osatyökykyiset ja pitkäaikaistyöttömät (3,3 %)
5. Järjestöavustusten nykyaikaistaminen/Toimintaedellytysten turvaaminen taloudellisesti (12,7 %).

Sosiaali- ja terveysalan järjestökyselyssä järjestöjen välisen yhteistyön kehittämiseksi koettiin tarpeelliseksi yhteinen innovaattori ja kehittäjä, joka luo mahdollisuuksia yhteistyölle ja konkreettisesti saattaa järjestöjä yhteen. Myös yhteistyön koordinointi, vuosittain toteutettava yhdistysfoorumi olivat jo vuonna 2021 kyselyyn vastanneiden esiin nostamia kehittämiskohteita. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 35).

5.4.2 Yhdistysten tarvitsema tuki yhteistyökentän kehittämiseksi

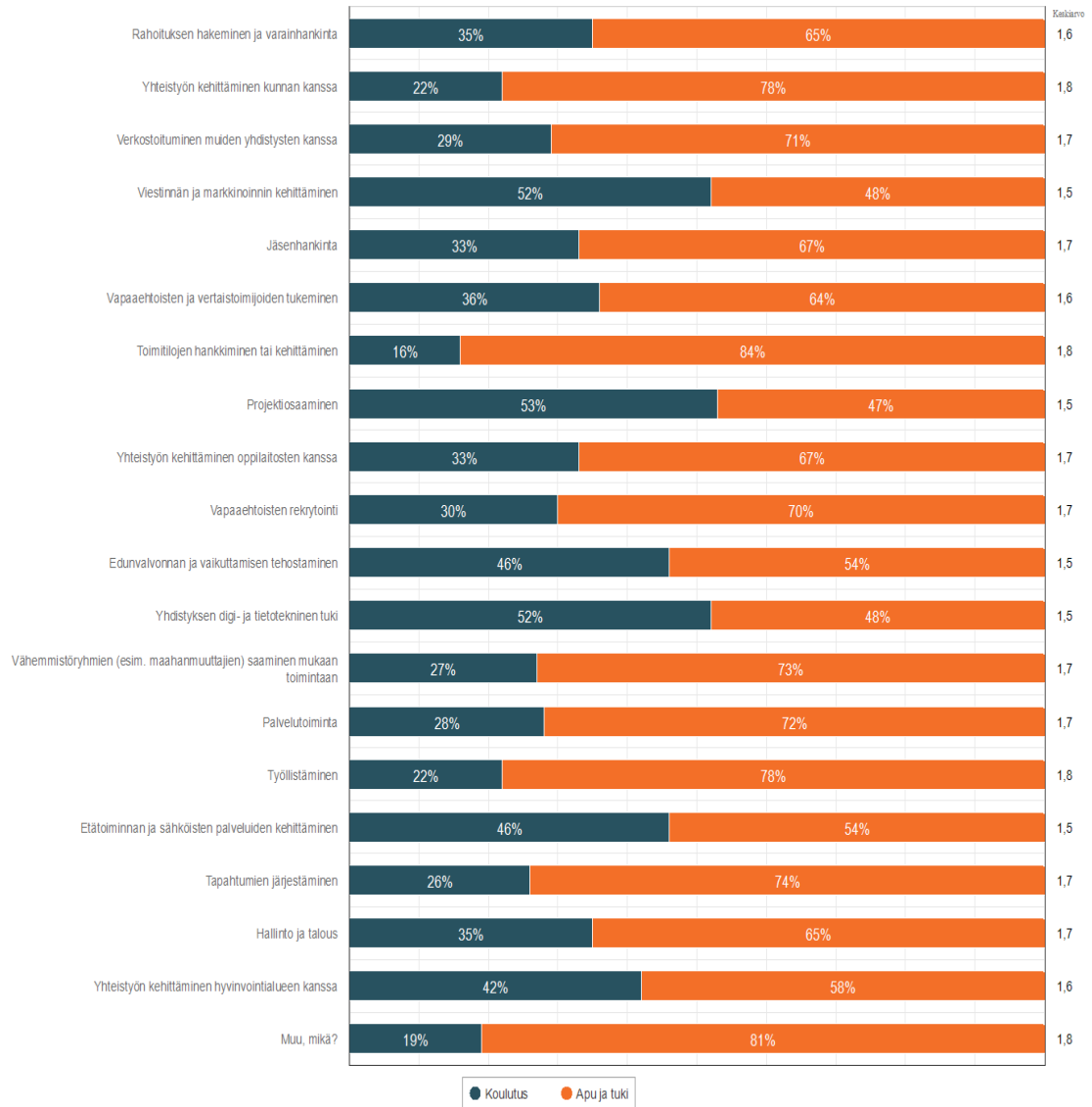
Yhdistysten ja järjestöjen vastauksista yhteistyökentän kehittämiseen tarvittavasta tuesta teemoiteltiin viisi keskeisintä asiakokonaisuutta, jotka ovat:

1. Taloudellinen tuki (25,4 %)
2. Neuvonta ja koulutus, esimerkiksi digitaidot ja rahoitusneuvonta (21,4 %)
3. Edulliset/Ilmaiset toimitilat (12,7 %)
4. Aktiivitoimijoiden rekrytointi (8,7 %)
5. Yhteistyön koordinointi/yhteistyöryhmät (21,4 %).

Sosiaali- ja terveysalan vuonna 2021 toteutetussa järjestökyselyssä vastanneet järjestöt kaipaivat tukea uusien jäsenten ja aktiivisten toimijoiden saamisessa mukaan järjestötoimintaan sekä digiosaamisen ja viestinnän osaamiseen. (Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021, 16).

5.4.3 Yhdistyksen tarvitsema ulkopuolinen apu

Kuviossa 33 on esitetty järjestötoiminnan osa-alueita, joissa yhdistykset ja järjestöt ovat määritelleet tarvitsemansa ulkopuolisen avun määrää niin koulutuksen kuin muunkin konkreettisen avun ja tuen muodossa. Kuviosta on tarkasteltavissa, että jokaisessa toiminnan osa-alueessa konkreettinen apu ja tuki olisi yhdistyksille avainasemassa oleva resurssi.

Kuvio 33. Yhdistyksen tarvitsema ulkopuolinen apu

5.4.4 Hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutus järjestön toimintaan

Kysymys, onko hyvinvointialueelle siirtymisellä ollut vaikutusta yhdistysten ja järjestöjen toimintaan, keräsi vastauksia 160 kappaletta. Vastausten teemoittelun yhteydessä jätettiin pois ne vastaukset, jotka eivät vastanneet esitettyyn kysymykseen. Jäljelle jääneistä 157:stä vastauksesta teemoiteltiin kolme eri vaihtoehtoa, jotka ovat:

1. Ei ole ollut vaikutusta (76,4 %)
2. On vaikuttanut negatiivisesti (18,5 %)
3. On vaikuttanut positiivisesti (5,1 %).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Järjestökenttätoiminta on jatkuvassa muutoksen tilassa. Uusia järjestöjä syntyy ja vanhoja lopettaa toimintansa vuosittain. Järjestöjen toimialojen monipuolisuudesta on paljon hyötyä, mutta yhteenkootun tiedontuotannon kannalta se vaikeuttaa kokonaisuuden hahmottamista. Myös kehittämiskohteiden tai yhteistyön laajentaminen muodostuvat haasteellisiksi, koska jokaisella järjestöllä on muista poikkeavia toimintamalleja ja -suunnitelmia. Tutkimustuloksista johdettujen johtopäätösten luotettavuutta tukee tutkijan objektiivisuus järjestökentän toiminnan näkökulmasta, koska tutkija ei toimi järjestökentällä missään aktiivisen toimijan roolissa ja tarkastelee asiakokonaisuuksia ulkopuolisesta näkökulmasta.

Järjestöjen perustana toimivat sen jäsenet. Jäsenet osallistuvat toiminnan lisäksi myös jäsenmaksuillaan toiminnan rahoittamiseen sekä omalla aktiivisuudellaan mahdollistavat toiminnan toteutumisen toisille jäsenille ja muille kohderyhmille. Aktiivisten jäsenten määrä on järjestötoiminnassa suhteellisen pieni, kuten vuosina 2018 ja 2021 toteutetuissa järjestökyselyissä on selvästi käynyt ilmi. Lisäksi kaikissa aikaisemmissa tutkimuksissa, kuten myös tässä opinnäytetyönä toteutetussa tutkimuksessa, kyselyyn vastanneissa yhdistyksissä ja järjestöissä on muodostunut ongelmalliseksi uusien aktiivisten jäsenten ja vapaaehtoisten toimijoiden ikääntyminen sekä sitä kautta toimintaan osallistuvien jäsenten väheneminen.

Lapin maakunnassa järjestötoiminta toteutetaan pääosin vapaaehtois pohjalta ja pienillä taloudellisilla resursseilla. Taloudellisella tilanteella on merkitystä järjestöjen toimintamahdollisuuksiin. Järjestötoiminnan rahoitus muodostuu eri lähteistä, joista yleisimpinä rahoituskeinoina ovat järjestötoiminnan perinteiset varainhankintamuodot. Taloudellisten resurssien turvaaminen järjestön toiminnan jatkamiseksi nousi selkeästi esiin vuonna 2024 toteutetussa järjestökyselyssä. Taloudellisen tilanteen huononemiseen ja taloudellisten resurssien vähenemiseen kyselyyn vastanneet mainitsivat kustannusten nousun, mutta vastaavasti avustusten määrän pysyneen samana tai jopa loppuneen kokonaan. Lisäksi edullisten tai ilmaisten toimitilojen määrä oli vastanneiden mielestä vähentynyt.

Yhdistyksillä ja järjestöillä on kautta koko järjestökentän suuri tahtotila yhteistyöhön muiden järjestöjen kanssa sekä taloudellisten resurssien ja tilanteen parantamisen vuoksi tai aktiivitoimijoiden määrän lisäämiseksi. Kuitenkin se yksi yhteinen tekijä puuttuu, yhdyshenkilö, joka vastaisi yhteistyön koordinoimisesta sekä paikallisesti että maakunnan laajuisesti. Järjestöjen keskinäinen yhteistyö vaatii yhteistyörakenteiden muodostumisen ja toimintatapojen selkeyttämisen. Yhteistyön koordinoiminen vaatii resursseja, joita yksittäisillä järjestöllä ei ole käytettävissään. Jo pelkästään hallinnolliset yhteistyörakenteet säästäisivät järjestöjen voimavaroja ja mahdollistaisivat keskittymisen ensisijaisesti toiminnan toteuttamiseen. Jotta kansalaisyhteiskunta pysyisi voimissaan, sen on nykyaikaistuttava ja uusiuduttava.

Pienten järjestöjen yhdistyminen isommiksi yksiköiksi, joilla on yksi yhteinen hallinnollinen rakenne, mutta monta erillistä paikallisyhdistystä paikkakunnittain, muodostuu ratkaisevaksi tekijäksi myös hyvinvointialueen myöntämien toiminta-avustusten saamisen osalta. Toiminta-avustuksia hyvinvointialue voi myöntää järjestön perustehtävän mukaiseen toimintaan, mutta avustettavan järjestötoiminnan tulee kuitenkin tapahtua useamman Lapin kunnan alueella. (Lapin hyvinvointialue 2023, 4).

Kyselytutkimuksen avoimista vastauksista nousi selvästi esille järjestötoimijoiden ongelmaksi kokema hyvinvointialueen toiminta-avustusten myöntämisen edellytyksenä oleva kohta, joka koski toiminnan toteuttamista useamman Lapin kunnan alueella. Tämä poissulkee merkittävältä osalta järjestöjä mahdollisuuden toiminta-avustuksen hakemisesta hyvinvointialueelta. Toisaalta tämän pitäisi lisätä järjestöjen halua yhdistyä toistensa kanssa, jolloin saman alan järjestöt ja yhdistykset toimisivat yhtenä suurempana toimijana, jolla olisi paikallistoimintaa usean kunnan alueella, mutta vain yksi hallinnollinen rakenne.

Järjestökenttä kaipaa myös ratkaisevaa ajatusmaailman muutosta. Järjestötoimijat ovat perinteisesti toimineet vain omissa järjestöissään, jokainen omalla tavallaan. Yhteistyön lisääminen vaatisi asennemuutosta, jotta se voisi onnistua. Lisäksi digitalisoitumisen myötä myös järjestötoiminnan on uusiuduttava. Perinteiset järjestötoiminnan toimintamuodot ovat olleet yhteiset tapaamiset ja kokoontumiset oman toiminnan aihealueiden parissa alueellisesti

oman kunnan sisällä. Nyky-yhteiskunta puolestaan on siirtymässä toimimaan erilaisten Teams-, Zoom- ja Meet-kokouspalvelimien kautta. Edes osittaisesta toimintaympäristön muutoksesta on jo esimerkkejä, kuten MLL:n Nuortennetti-toiminta, jonka toimintaa toteutetaan myös verkkoympäristössä. (MLL 2024). Lisäksi erilaiset itsehoitoryhmät ovat yleistymässä, jossa toiminnan toteuttaminen keskittyy verkkoympäristöön, kuten esimerkiksi Arkeen Voimaa-ryhmätoimintamalli. (Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue 2024).

Siirtyminen digitaalisempaan toimintaympäristöön on järjestötoiminnan seuraava tulevaisuuden haaste. Toisaalta se kuitenkin mahdollistaisi laajemman osallistujamäärän, joka ei ole paikkakuntasidonnainen. Lisäksi järjestötoiminnan taloudellinen tilanne paranisi, jos toiminta toteutettaisiin ainakin osittain digitaalisessa muodossa. Näin toimitiloista aiheutuvat kustannukset tai monen järjestön yhteiset toimitilat olisi mahdollista järjestää tehokkaammin.

Järjestöjen ja kuntien välisellä yhteistyöllä on pitkä yhteinen historia, mutta hyvinvointialueiden muuttaessa perinteistä toimintaympäristöä, on siirtymävaiheessa ongelmakohtia, jotka vaativat uusien toimintatapojen omaksumista. Tutkimustulosten perusteella hyvinvointialueiden olemassaolo ei ole niiden ensimmäisen toimintavuoden aikana näyttäytynyt järjestökentälle juuri lainkaan. Tämän tarkoittaessa myös sitä, että järjestöt ja hyvinvointialue eivät ole muodostaneet vielä mainittavaa yhteistyötä keskenään millään osa-alueella. Jatkotutkimusten kannalta olisikin tärkeää, että järjestökentän ja hyvinvointialueiden yhteistyön kehittymistä tarkasteltaisiin säännöllisin väliajoin, kuten esimerkiksi viiden vuoden periodeissa, jolloin tilanteen muuttumista ja kehittymistä olisi mahdollista tutkia pitkäaikaisseurannalla.

LÄHTEET

Ahola, M. 2019. Yhdessä näkyväksi - Lapin maakunnallinen järjestökysely 2018. Rovaniemi: Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue. 2024. Arkeen Voimaa. Viitattu 7.4.2024 <https://www.hyvaep.fi/hyvinvointialue/hankkeet/hyvinvoiva-etela-pohjanmaa-hanke/arkeen-voimaa/>

Haikari, J. 2021. Järjestöjen toimintaedellytykset sote-uudistuksessa. Powerpoint-esitys. Viitattu 15.12.2023 <https://innokyla.fi/sites/default/files/2021-12/J%C3%A4rjest%C3%B6jen%20toimintaedellytykset%20sote-uudistuksessa.pdf>

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Bookwell Oy.

Innokylä. 2023. Hyvinvointialueet järjestöjen näkökulmasta 6/2023. Viitattu 14.3.2024 https://innokyla.fi/sites/default/files/2023-06/Hyvinvointialueet%20j%C3%A4rjest%C3%B6jen%20n%C3%A4k%C3%B6kulmasta%206_2023.pdf

Juhila, K. 2024. Tietoarkisto – Teemoittelu. Viitattu 12.4.2024 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Kananen, J. 2011. Kvantti - Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.

Kuitunen, S. 2023. Hyvinvoinnin ja teknologian liitto on välttämätön. Viitattu 1.3.2024 <https://innokyla.fi/fi/ajankohtaista/hyvinvoinnin-ja-teknologian-liitto-valttamaton>

Kuula, A. 2013. Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Vantaa: Hansaprint Oy.

Lapin hyvinvointialue. 2023. Lapin hyvinvointialueen avustusperiaatteet ja avustuskäytännöt. Viitattu 12.4.2024 https://lapha.fi/documents/594637/766960/lapin_hyvinvointialueen_avustusperiaatteet_ja_avustuskaytannot.pdf/cc405d7e-d266-ce58-9d9a-a316676e44c2?t=1694172639144

Lapin liitto. 2014. Tasa-arvoista yhteistyötä - Lapin järjestöstrategia 2030. Viitattu 25.3.2024 <https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2021/01/Lapin-jarjestostrategia.pdf>

Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta. 2020. Järjestöyhteistyön suositus Lapin kunnille. Viitattu 14.3.2024 https://www.jarjestokeskus.fi/media/j_rjest_yhteisty_n_suositus_kunnille.pdf

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2024a. Lähellä.fi-verkkopalvelukokonaisuus. Viitattu 13.3.2024 <https://www.lapinsotu.fi/toiminta/lahella-fi/>

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2024b. Tietoa meistä. Viitattu 13.3.2024 <https://www.lapinsotu.fi/tietoameista/historia/>

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2024c. Toiminta. Viitattu 13.3.2024 <https://www.lapinsotu.fi/toiminta/>

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2024d. Yhteistyö. Viitattu 13.3.2024 <https://www.lapinsotu.fi/yhteistyö/>

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry. 2021. Järjestökysely 2021. Rovaniemi: Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry.

MLL. Nuortennetti. Viitattu 7.4.2024 <https://www.nuortennetti.fi>

Patentti- ja rekisterihallitus. 2024. Yhdistysrekisterin tietopalvelu. Viitattu 11.3.2024 <https://yhdistysrekisteri.prh.fi/>

SOSTE - Suomen sosiaali- ja terveys ry. 2024. Uutiset ja tiedotteet. Viitattu 14.3.2024 <https://www.soste.fi/uutiset/ministeri-anna-kaisa-ikonen-jarjestokentan-hyvinvointialueiden-ja-kuntien-toimivaan-yhteistyohon-loydettava-vaikuttavia-keinoja/>

Sote-uudistus. 2022. Uudistus lyhyesti: Mikä sote-uudistus? Viitattu 15.12.2023 <https://soteuudistus.fi/uudistus-lyhyesti->

Sote-uudistus. 2023. Toimeenpano - Järjestöt. Viitattu 15.12.2023 <https://soteuudistus.fi/jarjestot>

Tähtinen, J., Laakkonen E. & Broberg M. 2020. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turku: Painosalama Oy.

Vehkalahti, K. 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura Ab.

LIITTEET

- Liite 1. Lapin maakunnallisen järjestökyselyn saatesanat ja kyselylomake
2024

Liite 1 1(18). Lapin maakunnallisen järjestökyselyn saatesanat ja kyselylomake 2024

Maakunnallinen järjestökysely 2024

Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry toteuttaa maakunnallisen järjestökyselyn liittyen hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksista järjestöjen toimintaan. Kysely on tarkoitettu kaikille Lapissa toimiville järjestöille, yhdistyksille ja seuroille toiminnan sisällöstä, kohderyhmästä tai toiminta-alueesta riippumatta. Kyselytutkimuksen tavoitteena on muodostaa mahdollisimman kattava yleiskuva Lapin järjestökentästä ja sen nykytilasta.

Yksittäisen yhdistyksen vastauksia ei esitetä tuloksissa tunnistettavassa muodossa. Vastaamalla kyselyyn suostutte, että vastauksianne käytetään osana tutkimustulosten kokonaisraportointia. Kyselytutkimuksen tulosten analysointi ja raportointi toteutetaan yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijan Emilia Auvisen kanssa opinnäytetyönä. Nyt toteutettavan kyselytutkimuksen tuloksia vertaillaan aikaisemmin tehtyihin vastaaviin tutkimuksiin, jotta hyvinvointialueelle siirtymisen vaikutuksista järjestöjen toimintaan saadaan realistinen ja kokonaisvaltainen kuva. Kaikki vastaukset ovat arvokkaita!

Vastaamisaika on 19.1.2024 -11.2.2024.

Tehdään yhdessä Lapin järjestöt näkyväksi!

Kiitos vastauksistanne.

OSA 1: TAUSTATIEDOT

1.Yhdistyksesi kotipaikka*

Enontekiö

Inari

Kemi

Kemijärvi

Keminmaa

Kittilä

Kolari

Muonio

Pelkosenniemi

Pello

Posio

Ranua

Rovaniemi

Salla

Savukoski

Simo

Sodankylä

Tervola

Tornio

Utsjoki

Ylitornio

Muu

2. Kuinka laaja yhdistyksenne toiminta-alue on? Valitkaa vain yksi vaihtoehto. *

Kylä tai asuinalue

Kunta

Useampi kunta

Maakunta

Useampi maakunta

Koko maa

3. Millä toimialalla yhdistyksenne pääasiallisesti toimii? Valitkaa vain yksi vaihtoehto.*

Kylä- tai asukasyhdistys

Sosiaali- ja terveysalan yhdistys (Sairauteen ja vammaan liittyvät yhdistykset, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyvät yhdistykset, lapsi- ja perheyhdistykset, eläkeläis- ja veteraaniyhdistykset, riippuvuuksiin liittyvät yhdistykset, työttömien yhdistykset, muut sosiaali- ja terveysyhdistykset ja monialayhdistykset)

Harrastusyhdistys (harrastus- ja vapaa-ajan yhdistykset, metsästys- ja kalastusyhdistykset, ympäristö-, eläin-, ja luonnonsuojeluyhdistykset, marittayhdistykset)

Liikunta- tai urheiluseura

Kulttuuriyhdistys (kotiseutu- ja perinneyhdistykset, sukuseurat, taide- ja kulttuuriyhdistykset, sivistys- ja opintoyhdistykset)

Nuorisoyhdistys (nuoriso- tai opiskelijajärjestöt)

Muu (ammatti-, elinkeino- ja talousyhdistykset, monikulttuurisuusyhdistykset, ystävyysseurat, muut)

OSA 2: YHDISTYKSEN MÄÄRÄLLISIÄ TIETOJA

4. Paljonko yhdistyksessänne on jäseniä (yhteisö- ja yksilöjäsenet yhteensä)? *

ei yhtään

1 - 20

21 - 50

51 - 100

101 - 200

201 - 500

501 - 1 000

yli 1 000

5. Miten jäsenten määrä on muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana?*

Kasvanut

Pysynyt vakaana

Pienentynyt

6. Arvioikaa, toiminnassanne mukana olevien vapaaehtoisten määrä vuoden aikana (mukana myös omat luottamushenkilöt)? *

1-5

6-20

21-50

51-100

101- 200

yli 200

7.Miten vapaaehtoisten määrä on muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana?*

Kasvanut

Pysynyt vakaana

Pienentynyt

8. Onko yhdistyksellänne palkattuja työntekijöitä? *

On

Ei

Lisätietokentät: kokoaikaiset ja osa-aikaiset työntekijät

12. Talouden kokoluokka: paljonko yhdistyksenne kokonaiskulut olivat edellisessä tilinpäätöksessä (palkat, vuokrat, matkakulut, toimintakulut ja muut kulut yhteensä)?*

Alle 1 000 €

1 001 € - 10 000 €

10 001 € - 50 000 €

50 001 € - 100 000 €

100 001 € - 200 000 €

200 001 € - 350 000 €

350 001 € - 500 000 €

yli 500 000 €

13. Miten yhdistyksenne rahoittaa toimintansa? Valitkaa kaikki sopivat vaihtoehdot.*

Jäsenmaksut

Osallistumis- ja harrastusmaksut

Vuokratulot

Lahjoitukset

Sponsorit

Oma varainhankinta, esim. arpajaiset, myyntituotot

Kunnan järjestöavustus

Muu kunnan rahoitus

Hyvinvointialueen järjestöavustus (esim. toiminta- tai kohdeavustus)

Hyvinvointialueen järjestöavustus kumppanuussopimukseen perustuen

Liiton tai aluejärjestön tuki

Maksullinen palvelutuotanto

Aluehallintoviraston projektirahoitus

STEA yleisavustus tai AK

STEA projektirahoitus (C)

EU-rahoitus (ESR, EAKR, Maaseuturahasto)

Leader-projektirahoitus

Maakuntaliiton rahoitus

Säätiöt ja rahastot

Ministeriön rahoitus, minkä ministeriön?

Muu, mikä?

14. Onko yhdistyksenne hakenut avustuksia kunnalta vuonna 2023?*

Kyllä, olemme hakeneet ja saaneet

Kyllä, olemme hakeneet mutta emme saaneet

Kyllä, olemme hakeneet, mutta emme ole saaneet päätöstä

Emme ole hakeneet.

16. Aiotteko jatkossa hakea avustuksia kunnalta?*

Kyllä

Ei

En tiedä

17. Miten kehittäisitte kunnan järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyviä käytäntöjä?

18. Onko yhdistyksenne hakenut avustuksia hyvinvointialueelta?*

Kyllä, olemme hakenneet ja saaneet

Kyllä, olemme hakenneet, mutta emme saaneet

Kyllä, olemme hakenneet, mutta emme ole saaneet päätöstä

Emme ole hakenneet

20. Aiotteko jatkossa hakea avustuksia hyvinvointialueelta?*

Kyllä

Ei

En tiedä

21. Miten kehittäisitte hyvinvointialueen järjestöavustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyviä käytäntöjä?

22. Onko yhdistyksellänne käytössä pysyvät toimitilat?*

Kyllä, vuokratut toimitilat

Kyllä, omat toimitilat

Yhdistyksellä ei ole pysyviä toimitiloja

Liite 1 8(18). Lapin maakunnallisen järjestökyselyn saatesanat ja kyselylomake 2024

23. Onko yhdistyksenne toimitilat sopivat ja riittävät (toiminnan kannalta)?

*

Kyllä

Ei, miksi?

24. Jos yhdistyksellänne ei ole pysyviä toimitiloja, missä kokoonnutte?*

25. Pitäisikö yhdistysten toimitilojen yhteiskäyttöä kehittää? Perustele vastauksesi.

26. Arvioikaa yhdistyksenne tämän hetkistä toimintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Kuinka laaja rooli seuraavilla toimintamuodoilla tai palveluilla on yhdistyksessänne?

<u>Suuri</u>	<u>Kohtalainen</u>	<u>Pieni</u>	<u>Ei</u> <u>kosk</u> <u>e</u> <u>yhdis</u> <u>tystä</u>
--------------	--------------------	--------------	--

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Digineuvonta eri kohderyhmille

Harrastusryhmät

Kerhot ja muut ryhmät

Kilpailu- ja koetoiminta

Kokemusasiantuntijatoiminta

Kotiapu

Koulutustoiminta

Kriisiapu

Leiri- ja retkitoiminta

Liikunta ja jumppa

Musiikki-, laulu- tai kuvataidetoiminta

Muu kulttuuritoiminta

Muu ryhmämuotoinen tuki

Ohjaus ja neuvonta

Oleskelu ja ajanvietto (kylätalot, kahvilat ja
kohtaamispaikat)

Päihitteettömyyttä tukeva toiminta

Päivätoiminta

Ruoka-apu

Säännölliset tapahtumat

Tuetut lomat

Tukihenkilötoiminta

Työllistymistä tukeva toiminta

Vaate- ja tavaralahjoitukset

Vaikuttamistoiminta

Valmiusryhmätoiminta

Vapaaehtoistoiminta

Virkistystoiminta

Vertaistoiminta

Ystävätoiminta

Muu, mikä?

OSA 3: YHTEISTYÖ

**27. Kuinka paljon yhdistyksellänne on paikallista yhteistyötä muiden
yhdistysten kanssa seuraavissa asioissa?**

1= paljon 2= kohtalaisesti 3= vähän 4= ei lainkaan *

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Tapahtumat</u>				
<u>Vapaaehtois- ja vertaistoiminta</u>				
<u>Palveluihin liittyvä yhteistyö</u>				
<u>Koulutukset</u>				
<u>Tiedotukset ja markkinointi</u>				
<u>Vaikuttaminen (edunvalvonta)</u>				
<u>Kehittämishankkeet</u>				
<u>Varainhankinta</u>				
<u>Työllistämistä tukeva toiminta</u>				
<u>Muu, mikä?</u>				

Lapin maakunnallinen järjestöneuvottelukunta on Lapin järjestöjen yhteistyörakenne. Neuvottelukunnan jäsenet edustavat järjestöjä eri toimialoilta. Järjestöneuvottelukunta toimii järjestö- ja yhdistystoiminnan asiantuntijaryhmänä Lapin liitossa.

28. Kuinka hyvin tunnette Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan?*

Hyvin

Jonkin verran

En lainkaan

29. Miten kehittäisitte Lapin maakunnallisen järjestöneuvottelukunnan toimintaa?

Lähellä.fi on valtakunnallinen verkkopalvelu, joka kokoaa järjestöjen ja yhteisöjen tuen, toiminnan ja tapahtumat yhteen osoitteeseen sekä edistää kansalaistoiminnan näkyvyyttä Suomessa.

30. Käyttekö Lähellä.fi -palvelua? Voitte valita useita vaihtoehtoja.*

Kyllä, yhdistyksemme tiedot löytyvät Lähellä.fi palvelusta.

Kyllä, yhdistyksemme tiedottaa Lähellä.fi -palvelun kautta (esim. tapahtumat ja ryhmät).

Kyllä, etsin Lähellä.fi-palvelusta tietoa omaan ja/tai yhdistyksen käyttöön.

Käytän muulla tavoin, miten?

En käytä Lähellä.fi -palvelua, mutta olen kuullut siitä.

En käytä Lähellä.fi -palvelua enkä tunne sitä.

31. Jos yhdistyksenne ei käytä Lähellä.fi -palvelua, miksi ei? Voitte valita useita vaihtoehtoja.

Ilmoitamme toiminnastamme palvelutietovarantoon.

Ilmoitamme toiminnastamme sosiaalisessa mediassa.

Ilmoitamme toiminnastamme lehtien ilmoituspalstoilla.

Yhdistyksemme toiminnasta ei tarvitse ilmoittaa.

Ilmoitamme toiminnastamme muualla, missä?

32. Mikä mahdollistaisi yhdistyksenne toiminnan ilmoittamisen Lähellä.fi -palvelussa? Voitte valita useita vaihtoehtoja.

Tarvitsemme lisää aikaa.

Tarvitsemme lisää teknistä tukea Lähellä.fi -palvelun käyttöön.

Tarvitsemme lisää tietoa siitä, mitä hyötyä on toiminnan ilmoittamisesta Lähellä.fi -palvelussa?

Yhdistys voisi Lähellä.fi-kirjautumisella saada samalla tiedon ilmoitettua myös Palvelutietovarantoon ja muihin meille tärkeisiin järjestelmiin.

Muu tarve, mikä?

Yhdistyksemme ei tarvitse Lähellä.fi -palvelua

33. Tekeekö yhdistyksenne yhteistyötä seuraavien julkisten toimijoiden kanssa?

Kunta/kaupunki

Hyvinvointialue

Oppilaitokset

Seurakunta

Lapin liitto

Muu julkinen toimija, mikä?

34. Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä kunnan kanssa seuraavissa asioissa?

1= paljon 2= kohtalaisesti 3= vähän 4= ei lainkaan*

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Tapahtumat</u>				
<u>Vapaaehtois- ja vertaistoiminta</u>				
<u>Tukipalvelut</u>				
<u>Koulutus</u>				
<u>Tiedotus ja markkinointi</u>				
<u>Vaikuttaminen</u>				
<u>Koulu- tai oppilaitosyhteistyö</u>				
<u>Kehittämishankkeet</u>				
<u>Palvelut</u>				
<u>Kumppanuussopimukseen perustuva vastikkeellinen toiminta</u>				
<u>Tilat</u>				
<u>Asiakasohjaus- ja neuvonta</u>				
<u>Työllistymistä tukeva toiminta</u>				
<u>Verkostoyhteistyö</u>				
<u>Kokemustoiminta ja/tai asukasraadit</u>				
<u>Muu, mikä?</u>				

34. Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä kunnan kanssa seuraavissa asioissa?

1= paljon 2= kohtalaisesti 3= vähän 4= ei lainkaan*

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Tapahtumat</u>				
<u>Vapaaehtois- ja vertaistoiminta</u>				
<u>Tukipalvelut</u>				
<u>Koulutus</u>				
<u>Tiedotus ja markkinointi</u>				
<u>Vaikuttaminen</u>				
<u>Koulu- tai oppilaitosyhteistyö</u>				
<u>Kehittämishankkeet</u>				
<u>Palvelut</u>				
<u>Kumppanuussopimukseen perustuva vastikkeellinen toiminta</u>				
<u>Tilat</u>				
<u>Asiakasohjaus- ja neuvonta</u>				
<u>Työllistymistä tukeva toiminta</u>				
<u>Verkostoyhteistyö</u>				
<u>Kokemustoiminta ja/tai asukasraadit</u>				
<u>Muu, mikä?</u>				

Järjestöyhdyshenkilö on kunnan työntekijä, jonka työnkuvaan kuuluu kunnassa toimivien järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö. Kunnan järjestöyhdyshenkilön tarkoituksena on tukea kunnan ja yhdistyksien välistä yhteistyötä eri tavoin.

35. Onko kunnassanne järjestöyhdyshenkilöä?*

Kyllä

Ei

En tiedä

Järjestöjen yhteistyöryhmä kokoaa kunnassa toimivien järjestöjen ääntä. Yhteistyöryhmä edustaa järjestöjä vuoropuhelussa kunnan viranomaisten ja päättäjien kanssa, vie järjestöjen ääntä kunnan kehittämiseen sekä vahvistaa järjestöjen yhteistyötä kunnassa.

36. Onko kunnassanne järjestöjen yhteistyöryhmää?*

Kyllä

Kyllä, mutta sen toimintaa pitäisi kehittää. Miten?

Ei

En tiedä

37. Onko kunnassanne tarvetta järjestöjen yhteistyöryhmälle?*

Kyllä

Ei

En tiedä

38. Miten kehittäisitte järjestöjen ja kunnan välistä yhteistyötä?

39. Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa seuraavissa asioissa?

1= paljon 2= kohtalaisesti 3= vähän 4= ei lainkaan *

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Tapahtumat</u>				
<u>Vapaaehtois- ja vertaisryhmät</u>				
<u>Koulutukset</u>				
<u>Tiedotus ja markkinointi</u>				
<u>Vaikuttaminen</u>				
<u>Kehittämishankkeet</u>				
<u>Palvelut</u>				
<u>Kumppanuussopimukseen perustuva vastikkeellinen toiminta</u>				
<u>Tilat</u>				
<u>Työllistymistä tukeva toiminta</u>				
<u>Asiakasohjaus- ja neuvonta</u>				
<u>Toiminnallinen yhteistyö</u>				
<u>Kokemustoiminta ja/tai asukasraadit</u>				
<u>Verkostoyhteistyö</u>				
<u>Asiantuntijayhteistyö</u>				
<u>Muu, mikä?</u>				

OSA 4: TOIMINNAN KEHITTÄMISTARPEET

39. Kuinka paljon yhdistyksellänne on yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa seuraavissa asioissa?

1= paljon 2= kohtalaisesti 3= vähän 4= ei lainkaan *

	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
<u>Tapahtumat</u>				
<u>Vapaaehtois- ja vertaisryhmät</u>				
<u>Koulutukset</u>				
<u>Tiedotus ja markkinointi</u>				
<u>Vaikuttaminen</u>				
<u>Kehittämishankkeet</u>				
<u>Palvelut</u>				
<u>Kumppanuussopimukseen perustuva vastikkeellinen toiminta</u>				
<u>Tilat</u>				
<u>Työllistymistä tukeva toiminta</u>				
<u>Asiakasohjaus- ja neuvonta</u>				
<u>Toiminnallinen yhteistyö</u>				
<u>Kokemustoiminta ja/tai asukasraadit</u>				
<u>Verkostoyhteistyö</u>				
<u>Asiantuntijayhteistyö</u>				
<u>Muu, mikä?</u>				

40. Miten kehittäisitte yhdistysten ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä?

OSA 4: TOIMINNAN KEHITTÄMISTARPEET

41. Mitkä ovat mielestänne yhdistyskentän keskeiset kehittämiskohteet Lapissa?

42. Minkälaista tukea yhdistykset tähän tarvitsevat?

43. Tarvitseeko yhdistyksenne ulkopuolista apua seuraavissa asioissa? Vastaa niihin kohtiin, joihin tarvitsette koulutusta ja/tai konkreettista apua ja tukea.

44. Onko hyvinvointialueelle siirtyminen vaikuttanut sinun järjestösi toimintaan? Jos on, niin miten?